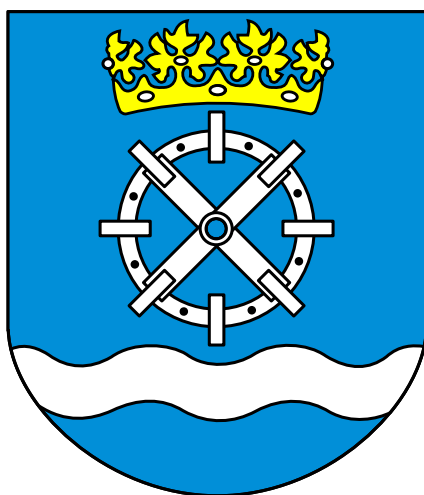

PROJEKT

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŁUBNICE DO 2030 ROKU

2023

Autor opracowania:

mafes'

Małopolska Fundacja Energii i Środowiska
ul. Krupnicza 8/3a
31-123 Kraków
www.mafes.com.pl

SPIS TREŚCI

1	Podstawa prawna i metodyka opracowania	5
1.1	Podstawa prawna Programu	5
2	Streszczenie	6
3	Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	9
3.1	Aspekty prawa polskiego	9
3.2	Analiza regionalnych planów istotnych z punktu widzenia POŚ	9
3.2.1	Program Ochrony Powietrza dla Województwa Łódzkiego	9
3.2.2	Uchwała antysmogowa	10
3.2.3	Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030.....	11
3.3	Dokumenty Lokalne	13
3.3.1	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Łubnice - Projekt.....	13
3.3.2	Strategia Rozwoju Gminy Łubnice na lata 2022-2032	13
4	Charakterystyka Gminy Łubnice.....	14
4.1	Dane ogólne.....	14
4.2	Dane charakterystyczne	15
4.2.1	Demografia	15
4.2.2	Gospodarka.....	15
4.2.3	Zasoby mieszkaniowe.....	16
4.2.4	Klimat	16
4.2.5	Zaopatrzenie w ciepło.....	16
4.2.6	Zaopatrzenie w energię elektryczną	16
4.2.7	Zaopatrzenie w gaz.....	17
5	Realizacja zadań w ramach dotychczasowego Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Łubnice	18
5.1	Ochrona klimatu i jakości powietrza	18
5.2	Zagrożenia hałasem	18
5.3	Gospodarowanie wodami	18
5.4	Gospodarka wodno-ściekowa.....	18
5.5	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	19
5.6	Zasoby przyrodnicze	19
5.7	Zagrożenia poważnymi awariami	19
6	Ocena stanu środowiska.....	20
6.1	Ochrona klimatu i jakości powietrza	20
6.1.1	Analiza istniejącego stanu powietrza w gminie.....	20
6.1.2	Charakterystyka niskiej emisji i problemy uciążliwości zjawiska niskiej emisji	20
6.2	Zagrożenia hałasem	23
6.2.1	Analiza istniejącego stanu klimatu akustycznego.....	23
6.3	Pole elektromagnetyczne	27
6.4	Gospodarowanie wodami	28
6.4.1	Wody podziemne	28
6.4.2	Wody powierzchniowe płynące.....	30
6.5	Gospodarka wodno-ściekowa.....	33
6.6	Zasoby geologiczne.....	35
6.7	Gleby	35
6.8	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	37
6.8.1	System gospodarowania odpadami komunalnymi.....	37

6.8.2	Uzyskane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych osiągnięte przez Gminę Łubnice w 2022 roku.....	39
6.8.3	Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi	40
6.9	Zasoby przyrodnicze	41
6.9.1	Lasy	41
6.9.2	Zwierzęta	41
6.9.3	Obszary chronione	41
6.10	Zagrożenia poważnymi awariami	43
7	Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	45
7.1	Cele i kierunki działań przyjęte do realizacji	45
7.2	Działania poprawiające stan środowiska wraz z harmonogramem	48
8	System realizacji programu ochrony środowiska	56
8.1	Zarządzanie programem	56
8.2	Współpraca z interesariuszami.....	56
8.3	Wdrażanie programu	57
8.3.1	Finansowanie	57
8.3.2	Monitoring Programu	58
8.4	Harmonogram wdrażania POŚ do 2030 roku	59

SPIS TABEL

<i>Tabela 1. Liczba ludności w Gminie Łubnice w latach 2018-2022.....</i>	<i>15</i>
<i>Tabela 1. Analiza SWOT - Ochrona klimatu i jakości powietrza .....</i>	<i>22</i>
<i>Tabela 2. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne .....</i>	<i>23</i>
<i>Tabela 3. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne .....</i>	<i>24</i>
<i>Tabela 4. Analiza SWOT – zagrożenie hałasem .....</i>	<i>26</i>
<i>Tabela 5. Analiza SWOT – Pola elektromagnetyczne .....</i>	<i>28</i>
<i>Tabela 10. Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Gminy Łubnice .....</i>	<i>29</i>
<i>Tabela 11. Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Łubnice .....</i>	<i>31</i>
<i>Tabela 8. Analiza SWOT – Gospodarka wodno-ściekowa .....</i>	<i>35</i>
<i>Tabela 11. Analiza SWOT – Ochrona gleb.....</i>	<i>37</i>
<i>Tabela 12. Ilość odpadów komunalnych odebranych z terenu Gminy Łubnice w 2022 r. ....</i>	<i>38</i>
<i>Tabela 12. Ilość odpadów komunalnych odebranych w PSZOK w 2022 r. ....</i>	<i>39</i>
<i>Tabela 13. Analiza SWOT – Gospodarka odpadami.....</i>	<i>40</i>
<i>Tabela 14. Struktura gruntów leśnych na terenie gminy Łubnice w 2022 r. ....</i>	<i>41</i>
<i>Tabela 15. Analiza SWOT – zasoby przyrodnicze .....</i>	<i>42</i>
<i>Tabela 16. Analiza SWOT - Zagrożenia poważnymi awariami .....</i>	<i>44</i>
<i>Tabela 17. Obszary i kierunki interwencji.....</i>	<i>45</i>
<i>Tabela 18. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem 2024 - 2030 .....</i>	<i>49</i>
<i>Tabela 19. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem .....</i>	<i>54</i>
<i>Tabela 20. Wskaźniki monitorowania POŚ.....</i>	<i>59</i>
<i>Tabela 21. Najważniejsze działania w ramach zarządzania środowiskiem .....</i>	<i>60</i>

SPIS RYSUNKÓW

<i>Rysunek 1. Położenie Gminy Łubnice.....</i>	<i>14</i>
<i>Rysunek 2. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu celu długoterminowego dla ozonu określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi w województwie łódzkim w 2022 roku .....</i>	<i>20</i>
<i>Rysunek 5. Położenie Gminy Łubnice na tle głównych zbiorników wód podziemnych .....</i>	<i>29</i>
<i>Rysunek 4. Sieć hydrograficzna w granicach gminy Łubnice.....</i>	<i>30</i>
<i>Rysunek 5. Mapa obszarów zagrożonych powodzią na terenie Gminy Łubnice .....</i>	<i>32</i>
<i>Rysunek 6. Obszary chronione na terenie Gminy Łubnice. ....</i>	<i>42</i>

1 Podstawa prawna i metodyka opracowania

1.1 Podstawa prawna Programu

Krajowa polityka ochrony środowiska jest obecnie prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych oraz za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska. POŚ - Program Ochrony Środowiska sporządza odpowiednio organ wykonawczy gminy, a uchwała Rada Gminy. Projekt Gminnego POŚ jest opiniowany przez właściwy zarząd powiatu.

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia POŚ jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. POŚ powinny stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej JST - Jednostki Samorządu Terytorialnego.

2 Streszczenie

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łubnice został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2022 poz. 2556), jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w gminie. Podstawowym celem Programu jest realizacja polityki ochrony środowiska zgodnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. Program ochrony środowiska stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej JST.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łubnice przedstawia aktualny stan środowiska na terenie gminy, określa niezbędne zadania, których realizacja spowoduje poprawę stanu środowiska, koordynację decyzji administracyjnych oraz działania inwestycyjne podejmowane przez różne instytucje i podmioty. W dokumencie dokonano oceny stanu środowiska na terenie gminy, gdzie wyszczególniono takie elementy jak: powietrze, hałas, pola elektromagnetyczne, wody, zasoby geologiczne, gleby, zasoby przyrodnicze, gospodarkę odpadami, a także prowadzoną edukację ekologiczną. Powyższą ocenę opracowano na podstawie danych monitoringowych Głównego/Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Państwowego Instytutu Geologicznego, danych statystycznych (GUS), danych o zasobach przyrodniczych i formach ochrony przyrody (Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska), danych ze Starostwa Powiatowego w Bełchatowie oraz pozyskanych z urzędu gminy.

Na podstawie diagnozy stanu środowiska powiatu oraz analizy SWOT zostały sformułowane główne problemy i zagrożenia środowiska w powiecie. Identyfikacja zagrożeń stanowiła jeden z punktów wyjścia do sformułowania celów Programu.

Cele i kierunki interwencji Programu oraz zadania mające na celu poprawę stanu środowiska zostały wskazane w ramach poszczególnych obszarów interwencji:

- ochrona klimatu i jakości powietrza;
- zagrożenie hałasem;
- pola elektromagnetyczne;
- gospodarowanie wodami;
- gospodarka wodno-ściekowa;
- zasoby geologiczne;
- gleby;
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów;
- zasoby przyrodnicze;
- zagrożenie poważnymi awariami.

W dokumencie zostały uwzględnione również zagadnienia horyzontalne takie, jak działania edukacyjne czy monitoring środowiska. W ramach Programu opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy oraz wskazano możliwe źródła finansowania zadań związanych z ochroną środowiska tj. źródła krajowe oraz zagraniczne. W dokumencie zawarto system monitoringu i realizacji Programu, który opiera się na sporządzaniu w cyklach 2-letnich raportów z wykonania zaplanowanych zadań oraz ocenie realizacji Programu za pomocą wybranych wskaźników charakteryzujących stan środowiska. Wprowadzenie zasad monitoringu umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów programu.

Gmina Łubnice ma charakter wiejski, zajmuje obszar o powierzchni 61 km². Położona jest w południowo-wschodniej części powiatu wierszowskiego oraz południowo-zachodniej województwa łódzkiego – przy granicy z województwem opolskim. Gmina położona jest z daleka od dużych szlaków komunikacyjnych, przez jej teren nie przebiega żadna droga wojewódzka ani krajowa. Gmina jest podzielona na 6 sołectw: Łubnice, Wójcin, Dietrzkowice, Kolonia Dietrzkowice, Ludwinów oraz Andrzejów.

Od zachodu Gmina Łubnice graniczy z Gminą Bolesławiec, od północy z Gminą Czastary, a od wschodu z Gminą Skomlin w powiecie wieluńskim. Od południa sąsiaduje zaś z gminami z terenu województwa opolskiego: Gminą Byczyna i Gorzów Śląski.

STAN ŚRODOWISKA W GMINIE ŁUBNICE

Powietrze atmosferyczne

Ocena jakości powietrza w województwie łódzkim w 2022 roku wykonana wg zasad określonych w art. 89 ustawy – Prawo ochrony środowiska na podstawie obowiązującego prawa krajowego i UE, przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi, klasyfikuje teren gminy do obszarów braku **przekroczeń normatywnych stężeń zanieczyszczeń**.

Jakość wód

Jakość wód podziemnych jest zadowalającej jakości. Jakość wód powierzchniowych w granicach gminy została zakwalifikowana przeważnie jako zła.

Sieć wodno - kanalizacyjna

Gmina jest zwodociągowana w prawie 98 % i skanalizowana w ok. 87,2 %. Długość sieci wodociągowej na terenie gminy Łubnice wynosi 63,69 km. Ilość przyłączy do sieci wodociągowej wynosi: 1 164 szt. Łączna długość sieci kanalizacyjnej w gminie Łubnice to: 56,76 km. Ilość przyłączy do sieci kanalizacyjnej wynosi: 1 039 szt.

Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami jest realizowana zgodnie z obowiązującymi przepisami i regulowana przez Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Łubnice.

Formy ochrony przyrody w Gminie

Na terenie gminy występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Pomnik przyrody,

Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska wynikają ze zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji. Podejmowane działania przyczynią się również do osiągnięcia celów powiatowych.

Obszar interwencji	Cele / kierunki interwencji
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie niskiej emisji, poprawę efektywności energetycznej oraz wzrost poziomu wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
Zagrożenie hałasem	Ograniczenie emisji hałasu
Pola elektromagnetyczne	Minimalizacja oddziaływania promieniowania niejonizującego.
Gospodarowanie wodami	Gospodarowanie wodami dla ochrony przed: powodzią, suszą i deficytem wody. Minimalizacja ryzyka powodziowego.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łubnice

	Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi.
Gospodarka wodno-ściekowa	Wyposażenie terenu gminy w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną.
Zasoby geologiczne	Racjonalna gospodarka zasobami kopalin ze złóż.
Gleby	Zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi, zapobieganie degradacji gleb, powierzchni ziemi oraz właściwe gospodarowanie gruntami.
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Racjonalna gospodarka odpadami wytworzonymi w gminie zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami.
Zasoby przyrodnicze	Ochrona różnorodności biologicznej, zapobieganie degradacji ekosystemów w szczególności objętych przestrzenną formą ochrony, zrównoważona gospodarka leśna, tworzenie zielonej infrastruktury.
Zagrożenie poważnymi awariami	Zmniejszenie zagrożenia dla mieszkańców i środowiska z powodu transportu materiałów niebezpiecznych

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska Wójt co 2 lata przedstawia Radzie Gminy raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska. Po przedstawieniu niniejszego raportu Radzie Gminy, należy skierować go do organu wykonawczego powiatu.

3 Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

3.1 Aspekty prawa polskiego

Podstawowe polskie akty prawne związane z ochroną środowiska to:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, 2687, z 2023 r. poz. 877, 1506, 1688, 1719, 1762, 1890, 1963, poz. 2029),

Ustawy o charakterze ogólnym i uzupełniającym:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2022 poz. 2556 z późn. zm.).

Ustawy o charakterze ogólnym i uzupełniającym:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. 2023 poz. 40 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. 2023 poz. 1094 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. 2023 poz. 977 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz.U. 2023 poz. 682 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej (t.j. Dz.U. 2021 poz. 2166 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz.U. 2022 poz. 1385 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz.U. 2023 poz. 1436 z późn. zm.).

3.2 Analiza regionalnych planów istotnych z punktu widzenia POŚ

3.2.1 Program Ochrony Powietrza dla Województwa Łódzkiego

Program został przyjęty uchwałą nr XX/303/20 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 15 września 2020 r. Nadrzędnym celem Programu dla strefy łódzkiej jest wskazanie działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy stanu jakości powietrza w możliwie najkrótszym czasie, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa łódzkiego. Celem Programu jest również wskazanie przyczyn wystąpienia przekroczeń substancji w powietrzu.

Program wskazuje następujące kierunki działań naprawczych:

1. *Redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW (kod ZSO)*

Działanie ma na celu efektywne zmniejszenie emisji z niskosprawnych źródeł spalania paliw stałych o mocy do 1 MW. Samorząd lokalny powinien udzielać wsparcia finansowego, np. w postaci dotacji celowej dla mieszkańców. Wymiana związana jest z likwidacją niskosprawnego urządzenia zasilanego paliwem stałym i zastąpieniem go przez kotły gazowe, kotły olejowe, ogrzewanie elektryczne, pompy ciepła, nowoczesne urządzenia z podajnikiem automatycznym na węgiel lub biomasę spełniające wymagania Ekoprojektu. Podłączenie obiektu do sieci ciepłowniczej wiąże się z całkowitą likwidacją niskosprawnego źródła spalania. W przypadku kotłów na paliwo stałe, dofinansowanie powinno być udzielane tylko na zakup urządzeń spełniających wymagania Ekoprojektu. W ramach działania samorządy lokalne powinny udzielać wsparcia finansowego ze środków własnych lub

pozyskanych ze źródeł zewnętrznych np. w postaci dotacji celowej, dla mieszkańców i jednostek wpisanych w lokalne regulaminy dofinansowania zgodnie z przyjętymi wytycznymi i ustalonymi priorytetami działań.

2. Prowadzenie edukacji ekologicznej (kod EE)

W ramach działań należy prowadzić minimum jedną kampanię rocznie, głównie przed sezonem grzewczym w celu wskazania negatywnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie oraz sposobów zapobiegania zanieczyszczeniom. Do działań związanych z edukacją ekologiczną należą m.in.: akcje warsztatowe, konkursowe oraz imprezy edukacyjne, warsztaty dla dzieci i młodzieży, imprezy edukacyjne, opracowanie materiałów edukacyjnych.

3. Prowadzenie działań kontrolnych (kod KPP)

Działania kontrolne powinny dotyczyć kontrolowania przez straż miejską, gminną lub upoważnionych pracowników urzędu, gospodarstw domowych w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów w kotłach i piecach oraz kontrole przestrzegania zakazu wypalania traw i łąk oraz przestrzegania zapisów uchwały nr XLIV/548/17 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa łódzkiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Kontrole mogą być przeprowadzane przez uprawnione służby (straż miejska lub gminna, uprawnieni pracownicy urzędów miast i gmin), które mogą sprawdzać dokumentację techniczną instalacji grzewczych, certyfikaty użytkowanych urządzeń, czy instrukcję użytkowania pod kątem spełnienia minimalnych wymogów wynikających ze łódzkiej uchwały antysmogowej.

- 4. Zaplanowanie instrumentów wsparcia nakierowanego na łagodzenie ekonomicznych skutków przeprowadzonej wymiany kotłów (np. zwiększenia kosztów paliwa lepszej jakości;*
- 5. Wprowadzenie w województwie łódzkim systemu wsparcia doradczego na poziomie gminnym;*
- 6. Zwiększenie skuteczności przyjętych kanałów informacyjnych i komunikacyjnych;*
- 7. Ograniczenie wpływu emisji zanieczyszczeń z transportu drogowego;*
- 8. Kształtowanie polityki przestrzennej w sposób sprzyjający poprawie stanu jakości powietrza;*
- 9. Realizacja uchwały nr XLIV/548/17 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa łódzkiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.*

3.2.2 Uchwała antysmogowa

Uchwała nr XLIV/548/17 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa łódzkiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw

Według zapisów w tzw. „uchwale antysmogowej” w województwie łódzkim zakazuje się stosowania paliw:

- w których udział masowy węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm wynosi powyżej 15%, za wyjątkiem paliw o wartości opałowej niemniejszej niż 24 MJ/kg i zawartości popiołu nie większej niż 12%;
- węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla;

- mułów i flotokonzentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem;
- zawierających biomasę stałą o wilgotności powyżej 20%.

Dopuszcza się wyłącznie eksploatację instalacji:

- spełniających minimalne wymagania dotyczące sezonowej efektywności energetycznej i wielkości emisji zanieczyszczeń określone w Rozporządzeniu Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe;
- spełniających wymagania odnoszące się do sprawności cieplnej i emisji zanieczyszczeń określone dla klasy 5 według normy PN-EN 303-5:2012, których eksploatację rozpoczęto przed dniem 1 maja 2018 r.

Powyższe wymagania muszą być spełnione dla wszystkich rodzajów paliw dopuszczonych do stosowania w instalacji zgodnie z instrukcją dla użytkowników, bez konieczności stosowania dodatkowych urządzeń redukujących emisję, w tym elektrofiltrów, chyba że rozwiązania konstrukcyjne instalacji uniemożliwiają jej eksploatację w przypadku braku funkcjonowania tych urządzeń.

Instalacje spełniające wymagania odnoszące się do sprawności cieplnej i emisji zanieczyszczeń określone dla klasy 5 według normy PN-EN 303-5:2012, których eksploatację rozpoczęto przed 1 maja 2018 r., będą musiały od 1 stycznia 2025 r. zostać wyposażone w urządzenia zapewniające redukcję emisji pyłu.

3.2.3 Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

Uchwały nr XXXI/414/21 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 6 maja 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030.

Strategia rozwoju województwa jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa określającym wizję i cele polityki regionalnej w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym oraz działania niezbędne do ich osiągnięcia. W strategii wyróżniono trzy sfery przestrzenne oraz cele i działania z nimi związane. Poniżej wyróżniono aspekty związane z polityką i bezpieczeństwem energetycznym oraz ochroną powietrza, a także środowiska (zachowano oryginalną kolejność).

SFERA PRZESTRZENNA – CEL STRATEGICZNY: ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEŃ

Cel operacyjny 3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska

Kierunki działań i działania:

3.1.1. Poprawa jakości powietrza, m.in. poprzez:

- ograniczenie emisji powierzchniowej, w tym m.in. termomodernizacje, wymiana źródeł ciepła na proekologiczne (m.in. wykorzystujące OZE), wspieranie realizacji budownictwa pasywnego i energooszczędnego, budowa, rozbudowa i modernizacja systemów ciepłowniczych (m.in. kogeneracja i trigeneracja) i dystrybucyjnych systemów gazowniczych,
- ograniczenie emisji ze źródeł o charakterze liniowym, w tym m.in.: rozwój spójnego systemu tras rowerowych (wraz z infrastrukturą oraz z systemami rowerów publicznych); realizacja rozwiązań organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu zrównoważonego

transportu; promocja ekomobilności i rozwój nowoczesnych form przemieszczania się; budowa systemów zasilania pojazdów zero i niskoemisyjnych,

- utrzymanie i tworzenie korytarzy przewietrzających, wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień na ulicach i placach.

3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości, m.in. poprzez:

- rozwój systemów wodociągowych i kanalizacyjnych
- ograniczenie eutrofizacji wód powierzchniowych

3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody, m.in. poprzez:

- poprawę zdolności retencyjnych,
- prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, w tym wdrażanie najnowszych technologii agrotechnicznych,

3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych, m.in. poprzez:

- rozwój infrastruktury przeciw zagrożeniowej,
- doposażanie sprzętowe służb usuwających skutki zjawisk ekstremalnych,
- realizację inwestycji przeciwpowodziowych,

Cel operacyjny 3.4. Nowoczesna energetyka w województwie

3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego, m.in. poprzez:

- wdrażanie niskoemisyjnych, innowacyjnych rozwiązań w produkcji energii, np. wytwarzania wodoru (dla sektora energetycznego i transportowego), syntezy wodoru z dwutlenkiem węgla i wykorzystanie powstałego metanu do produkcji energii elektrycznej,
- wspieranie budowy i rozbudowy instalacji do spalania paliw ze źródeł odnawialnych w sektorze energetycznym,
- utrzymanie i rozbudowę systemu elektroenergetycznego, w tym m.in. wspieranie: budowy inteligentnych stacji i sieci elektroenergetycznych (smart grids); rozbudowy i modernizacji istniejących stacji i sieci elektroenergetycznych (z uwzględnieniem smart grids),
- utrzymanie produkcji energii w Elektrowni Bełchatów do momentu zmiany miksu energetycznego,
- wspieranie budowy instalacji do pozyskiwania energii z OZE (m.in. geotermia, fotowoltaika),
- wspieranie budowy magazynów energii, w tym m.in. magazynowanie poprzez zamianę na inne formy energii,
- wspieranie rozwoju energetyki prosumenckiej i rozproszonej,
- wspieranie tworzenia klastrów energii lub spółdzielni energetycznych,
- wspieranie badań umożliwiających pozyskiwanie energii z OZE.

3.4.2. Rozwój strategicznego systemu gazowego, m.in. poprzez:

- wspieranie budowy, rozbudowy i modernizacji gazociągów wysokiego ciśnienia, w tym m.in. wspieranie budowy sieci inteligentnych,
- wspieranie budowy, rozbudowy i modernizacji stacji gazowych wysokiego ciśnienia, w tym m.in. wspieranie budowy sieci inteligentnych.

3.3 Dokumenty Lokalne

3.3.1 Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Łubnice - Projekt

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Łubnice ma przyczynić się do osiągnięcia celów Unii Europejskiej określonych w pakiecie klimatyczno-energetycznym, tj.:

- redukcji emisji gazów cieplarnianych,
- zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- redukcji zużycia energii finalnej, co ma zostać zrealizowane poprzez podniesienie efektywności energetycznej,
- a także do poprawy jakości powietrza na obszarach, na których odnotowano przekroczenia jakości poziomów dopuszczalnych stężeń w powietrzu i realizowane są Plany (naprawcze) ochrony powietrza oraz plany działań krótkoterminowych.

Celem wykonania PGN jest poprawa efektywności energetycznej Gminy oraz redukcja emisji gazów cieplarnianych.

3.3.2 Strategia Rozwoju Gminy Łubnice na lata 2022-2032

Wszystkie planowane w gminie działania powinny uwzględniać odporność infrastruktury na zmiany klimatyczne. W związku z obserwowanymi coraz bardziej dynamicznymi negatywnymi skutkami zmian klimatycznych, większą wagę należy przykładac do inwestycji prośrodowiskowych. Wspomniane wyżej kierunki działań odpowiadają na tę potrzebę. Ponadto wzmocnione powinny zostać działania zmierzające do zwiększenia udziału energii odnawialnej w bilansie energetycznym gminy. Szczególną rolę odgrywać będą inwestycje zmierzające do ograniczania niskiej emisji (wymiana nieefektywnych źródeł ogrzewania, termomodernizacja budynków, itp.) oraz działania zwiększające odporność na zmiany klimatu (...).

Poniżej wybrano kierunki działań wraz z działaniami przyczyniającymi się do poprawy efektywności energetycznej oraz zmniejszającym emisję zanieczyszczeń:

Kierunek działań: Infrastruktura kluczowym elementem zrównoważonego rozwoju gminy

- poprawa jakości sieci dróg gminnych wraz z rozbudową chodników i modernizacją oświetlenia drogowego,
- współpraca ponadlokalna na rzecz modernizacji dróg powiatowych,
- poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego przez budowę monitoringu przy głównych drogach oraz wymuszanie spowolnienia prędkości na niektórych odcinkach,
- rozbudowa sieci dróg rowerowych,
- podjęcie starań na rzecz budowy sieci gazowej na terenie gminy (...)

Kierunek działań: Wysokiej jakości środowisko odporne na zmiany klimatyczne

- poprawa jakości powietrza - przeciwdziałanie niskiej emisji, w tym poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej,
- wzrost poziomu wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- promowanie wdrażania gospodarki obiegu zamkniętego,
- zwiększenie powierzchni terenów zalesionych,
- rozwój tzw. niebieskiej i zielonej infrastruktury,
- realizacja oraz wspieranie edukacji ekologicznej (...).

4 Charakterystyka Gminy Łubnice¹

4.1 Dane ogólne

Gmina Łubnice ma charakter wiejski, zajmuje obszar o powierzchni 61 km². Położona jest w południowo-wschodniej części powiatu wierszowskiego oraz południowo-zachodniej województwa łódzkiego – przy granicy z województwem opolskim. Gmina położona jest z daleka od dużych szlaków komunikacyjnych, przez jej teren nie przebiega żadna droga wojewódzka ani krajowa. Gmina jest podzielona na 6 sołectw: Łubnice, Wójcin, Dietrzkowice, Kolonia Dietrzkowice, Ludwinów oraz Andrzejów.

Od zachodu Gmina Łubnice graniczy z Gminą Bolesławiec, od północy z Gminą Czastary, a od wschodu z Gminą Skomlin w powiecie wieluńskim. Od południa sąsiaduje zaś z gminami z terenu województwa opolskiego: Gminą Byczyna i Gorzów Śląski.

Rysunek 1. Położenie Gminy Łubnice

Źródło: Google Maps

Zgodnie z regionalizacją opracowaną przez Jerzego Kondrackiego z 1998 roku, Gmina Łubnice położona jest w Podprovincji Niziny Środkowopolskie w południowo – zachodniej części makroregionu Niziny Południowo - Wielkopolskiej, w mezoregionie Wysoczyzna Wierszowska.

Rzeźba terenu została ukształtowana zwłaszcza pod wpływem działalności rzecznej oraz zlodowacenia środkowo-polskiego. Na terenie gminy najwyższy punkt znajduje się na wysokości 204 m n.p.m. (obszar wsi Dietrzkowice), natomiast najniżej położony jest na obszarze ul. F. Dzierżyńskiego w Wójcinie (dawny przysiółek Makowszczyzna), na wysokości 167 m n.p.m. Rzeźba terenu nie wykazuje dużego zróżnicowania, jednak jej monotoność jest przełamana poprzez pagórki

¹Na podstawie dokumentów strategicznych i opracowań Gminy Łubnice

wydmowe występujące w kierunku wschodnim od miejscowości Rzepisko, których wysokość waha się od 2 m do 4 m. Przez region przepływa rzeka Proсна, która wytycza południową granicę gminy. Dolina rzeki Proсны jest korytarzem ekologicznym o zasięgu krajowym. Obszar gminy znajduje się na obszarze Wysoczyzny Wieruszowskiej, która poprzecina jest przez niewielkie dolny rzeczne (znajdujące się na wysokości wahającej się od 1 do 2 m poniżej powierzchni wysoczyzny).

4.2 Dane charakterystyczne

4.2.1 Demografia

Gmina Łubnice liczy 3 971 mieszkańców z czego 50,4% stanowią kobiety, a 49,6% mężczyźni. Zamieszkuje ją 9,4% ludności powiatu. W latach 2002-2021 liczba mieszkańców zmalała o 5,6%. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,4 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa łódzkiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. Mieszkańcy gminy zawarli w 2022 r. 16 małżeństw. Jest to mniej niż 2021. W tym samym okresie odnotowano 7 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców, 29,5% mieszkańców jest stanu wolnego, 56,3% żyje w małżeństwie, 5,4% mieszkańców jest po rozwodzie, a 8,8% to wdowy/wdowcy. Gmina Łubnice ma ujemny przyrost naturalny wynoszący - 32. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu - 8,03 na 1000 mieszkańców. W 2022 roku urodziło się 22 dzieci, w tym 11 dziewczynek i 11 chłopców. Na terenie gminy w roku 2022 zmarło 62 osoby, najwięcej zgonów odnotowano w miesiącach: lipcu - 10 zgonów i w sierpniu 7 zgonów. Na 1000 ludności gminy przypada 15,61 zgonów.

Tabela 1. Liczba ludności w Gminie Łubnice w latach 2018-2022

Dane statystyczne w latach	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba ludności ogółem	4135	4127	4095	4052	4001
Pobył stały	4132	4099	4071	4039	3971
Urodzenia	35	34	37	31	22
Zgony	49	44	51	55	62

Źródło: Raport o stanie Gminy Łubnice za rok 2022.

4.2.2 Gospodarka

W gminie (wg GUS, 2022 r.) zarejestrowanych było 339 podmiotów gospodarki narodowej. W przeważającej większości podmioty te reprezentują sektor prywatny ok. 96,5%. Utrzymuje się tendencja prowadzenia mikro i makro przedsiębiorstw w formie jednoosobowych działalności gospodarczych. Najwięcej przedsiębiorstw prowadzi swą działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (sekcja C) – 79, handlu (sekcja G PKD 2007) – 63, budownictwa (sekcja F) – 44.

Gminę Łubnice charakteryzują dobre warunki do prowadzenia działalności rolniczej - wartość wskaźnika waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej jest najwyższa w powiecie wieruszowskim. W obrębie gminy przeważają gleby o wysokich klasach bonitacji: spośród gruntów ornych prawie 73% stanowią gleby klasy III i IV. W zakresie produkcji roślinnej największe znaczenie ma uprawa: pszenicy, kukurydzy, pszenżyta, rzepaku oraz jęczmienia.

4.2.3 Zasoby mieszkaniowe

W gminie wśród budynków mieszkalnych dominuje zabudowa jednorodzinna. Największe skupiska budynków znajdują się wzdłuż dróg gminnych i powiatowych (największa ilość i zagęszczenie w miejscowości: Łubnice, Dietrzkowice, Wójcin). Wiek i stan techniczny zasobów jest zróżnicowany, obserwuje się bardzo dużo nowych budynków mieszkalnych, wiele budynków jest w trakcie realizacji, zaś budynki zagrodowe są w znacznej części przebudowywane i remontowane.

W gminie mieszkalna powierzchnia użytkowa wynosi 126 004 m² (dane GUS, BDL, 2022 r.). Obecnie przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania to 115,8 m², powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę to 32,6 m², liczba osób na 1 mieszkanie – 3,55.

4.2.4 Klimat

Klimat w tym obszarze jest charakterystyczny dla Polski centralnej, tzn. ma charakter przejściowy, na który wpływa klimat oceaniczny (okres zimowy) oraz kontynentalny (okres letni). Nizinny charakter obszaru umożliwia swobodny przepływ mas powietrza, gdzie średnia temperatura w styczniu wynosi około 2,2°C, a w lipcu 18,2°C. Obszar ten charakteryzuje się bardzo niskim opadem rocznym – 550 mm. W ciągu roku na tym terenie występują 42 dni mgliste. Natomiast zachmurzenie na obszarze wynosi 6,7. Okres letni trwa średnio 86 dni, a okres zimowy 80 dni, przy czym pokrywa śnieżna zalega tutaj ok. 76 dni. Niewielkie różnice klimatyczne, które występują na terenie Gminy Łubnice wynikają z występowania na obszarze gminy zespołów leśnych, które wpływają na złagodzenie zarówno dobowych, jak i rocznych wahań temperatur. Dominują wiatry o kierunku zachodnim, a także południowo – zachodnim.

4.2.5 Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie gminy nie funkcjonują centralne układy ciepłownicze. Zaopatrzenie w ciepło odbywa się z kotłowni oraz indywidualnych palenisk.

W gminie najwięcej zużywanej energii na potrzeby ciepłe pochodzi z paliw stałych – ok. 80% (ok. 61% węgiel, 19% biomasa), kolejno z energii elektrycznej – ok. 18%. Wykorzystanie pozostałych nośników energii jest niewielkie. Udział odnawialnych źródeł energii w zaspakajaniu potrzeb ciepłych w gminie stanowi ok. 1,2% (PC, kolektory słoneczne).

Według danych zawartych w Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB) w gminie funkcjonuje:

- 1 235 szt. źródeł na paliwo stałe (węgiel/drewno i pochodne),
- 18 szt. kotłów olejowych,
- 31 szt. kotłów gazowych,
- 45 szt. pompy ciepła,
- 63 szt. kolektorów słonecznych,
- 204 szt. instalacji ogrzewania energią elektryczną.

Ilość kotłów z podziałem na klasę: poniżej klasy 3 lub brak informacji – 501 szt., klasa 3-153 szt., klasa 4-73 szt., klasa 5 - 201 szt., ekoprojekt - 9 szt.

4.2.6 Zaopatrzenie w energię elektryczną

Operatorem infrastruktury elektroenergetycznej i dystrybutorem energii elektrycznej na terenie Gminy Łubnice jest Energa Operator S.A. Oddział w Kaliszu. Długość sieci energetycznej (stan na koniec 2022 r.):

- Niskiego napięcia – 52 797 m, w tym napowietrzne: 48 241 m, kablowe: 4 556 m,
- Średniego napięcia – 63 329 m, w tym napowietrzna: 42 268 m, kablowe: 21 061 m,

- Długość przyłączy niskiego napięcia – 33 340 m, w tym napowietrzne: 18 945 m, 14 395 m. Linie średniego napięcia SN i niskiego napięcia nn oraz stacje transformatorowe SN/nn są w dobrym stanie technicznym i posiadają rezerwy mocy w zakresie obciążalności prądowej. Istnieją również rezerwy w mocach transformatorów SN/nn.

Na terenie gminy znajduje się 37 szt. stacji transformatorowych własności Energa Operator S.A. oraz 10 szt. nie będących własnością Spółki. W granicach gminy nie przebiegają linie wysokiego napięcia.

4.2.7 Zaopatrzenie w gaz

Teren Gminy Łubnice podlega pod działalność Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Łodzi. Spółka na obszarze gminy nie posiada dystrybucyjnej sieci gazowej i w najbliższych latach nie jest planowana gazyfikacja gminy. Przez gminę nie przebiegają również gazociągi wysokich ciśnień.

Wobec braku sieci gazu ziemnego na terenie gminy, jej mieszkańcy korzystają z gazu płynnego z butli lub zbiorników przydomowych. Gaz płynny jest paliwem ekologicznym i dlatego jest godny polecenia jako alternatywa w stosunku do oleju opałowego tam, gdzie brak dostępu do sieci gazowej. Również likwidacja węglowych trzonów kuchennych i zastąpienie ich kuchniami gazowymi zasilanymi gazem płynnym ma duży wpływ na ochronę środowiska naturalnego.

5 Realizacja zadań w ramach dotychczasowego Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Łubnice

5.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

W ramach realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej zrealizowano 2 zadania:

- 2017 - Termomodernizacja budynku ZS im. Armii Gen. Andersa wraz z remontem instalacji wentylacji mechanicznej - 2 059 930,35 zł RPO Województwa Łódzkiego,
- 2019 - Termomodernizacja budynku ZS w Wójcinie wraz z remontem instalacji wentylacji mechanicznej - 2 173 784,07zł RPO Województwa Łódzkiego,
- 2022 - Budowa instalacji fotowoltaicznych na terenie oczyszczalni ścieków w Łubnicach, Zespole Szkół w Wójcinie i Szkole Podstawowej w Łubnicach.

Gmina Łubnice w 2022 r. wniosła do Spółki Oświetlenie Uliczne i Drogowe Sp. z o.o. z siedzibą w Kaliszu wkład pieniężny w kwocie 236.000,00 zł (słownie: dwieście trzydzieści sześć tysięcy złotych 00/100) na realizację zadania inwestycyjnego pn.: „Rozbudowa i modernizacja infrastruktury oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Łubnice w obrębie Sołectw Andrzejów, Dietrzkowice, Kolonia Dietrzkowice, Ludwinów, Łubnice, Wójcin”.

5.2 Zagrożenia hałasem

Gmina Łubnice na bieżąco prowadzi działania związane z modernizacją dróg oraz wymianą nawierzchni, co ma bezpośredni wpływ na poprawę stan klimatu akustycznego w gminie:

- Przebudowa drogi gminnej ul. Wodna w Łubnicach 1058 mb,
- Przebudowa drogi gminnej Wójcin-Ladomierz - Kol Bolesławiec / Chróscin 2223 mb.
- Przygotowanie i aktualizacja dokumentacji przebudowy dróg gminnych na terenie gminy Łubnice.

5.3 Gospodarowanie wodami

Na bieżąco wykonywane są w prace zabezpieczająco-naprawcze i utrzymaniowe: czyszczenie korytek ściekowych, udrożnienie kanalizacji deszczowej, naprawy odwodnienia – umocnienie rowów elementami betonowymi, uzupełnienia kruszywem ubytków nawierzchni dróg bocznych wykoszenie poboczy, czyszczenie chodników, naprawy krat odwodnienia liniowego.

5.4 Gospodarka wodno-ściekowa

Gmina systematycznie prowadzi zadania związane z modernizacją i rozbudową infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na swoim terenie. Uchwałą nr XXIV/158/2021 z dnia 30 marca 2021 roku został przyjęty *Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na lata 2021-2023*. W ostatnich latach w gminie zrealizowano:

- Budowa kanalizacji sanitarnej ul. Prosta i Polna w m. Dietrzkowice, m. Wójcin i Łubnice ,
- Modernizacja Oczyszczalni ścieków w Łubnicach,
- Modernizacja sieci wodociągowej ul. Krótka w Wójcinie,
- Modernizacja urządzeń technicznych na przepompowniach,

- Zakup pompy na Kolonii Dzietrzkowice oraz urządzeń do napowietrzania dyfuzorów na oczyszczalni.

Na terenie gminy w 2022 r. obowiązywał Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Łubnice przyjęty uchwałą nr XXXVIII/241/2022 Rady Gminy Łubnice z dnia 8 września 2022 r. (Dz. Urzęd. Woj. Łódzk. z 2022 r. poz. 5280). Regulamin określa zasady zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gminy, w tym prawa i obowiązki odbiorców usług.

Na bieżąco prowadzone są kontrole w zakresie jakości wody oraz ścieków.

5.5 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Gmina corocznie przeprowadza analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. System gospodarowania odpadami komunalnymi funkcjonuje dobrze. Najważniejszym zadaniem Gminy Łubnice jest intensyfikacja prowadzenia działań edukacyjnych oraz organizacyjnych wpływających na zmniejszenie masy wytwarzanych i odbieranych z terenu gminy zmieszanych odpadów komunalnych.

Uchwałą Nr XVII/90/2012 Rady Gminy z dnia 27 czerwca 2012 r. został przyjęty Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy obowiązujący do 2032 roku. Program ma na celu spowodowanie w konkretnej perspektywie czasowej całkowitą eliminację wyrobów zawierających azbest znajdujących się jeszcze na terenie gminy.

W 2022 r. od właścicieli nieruchomości odebrano 113,08 Mg eternitu. Złożony został wniosek do WFOŚiGW w Łodzi o dotację na utylizację ww. wyrobów azbestowych, na co Gmina otrzymała dotację w wysokości 35 193,00 zł, całkowity koszt zadania wyniósł 45 186,77 zł.

5.6 Zasoby przyrodnicze

Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt przyjmowany jest przez Radę Gminy corocznie w terminie do 31 marca. Środki finansowe na realizację Programu Rada Gminy corocznie zabezpiecza w budżecie gminy.

W 2021 r. na realizację Programu wydatkowano kwotę w wysokości 1499,91 zł.

W 2022 r. na realizację Programu wydatkowano kwotę w wysokości 3482,44 zł.

5.7 Zagrożenia poważnymi awariami

Gmina corocznie ponosi koszty bieżącego utrzymania jednostek OSP na swoim terenie. Corocznie jednostki doposaża się w coraz lepszy sprzęt i wzrasta ilość przeszkolonych osób. W 2022 roku wyszkolono 13 osób w tym: kurs strażaka ratownika odbyły 4 osoby, dowódców 7 osób oraz w zakresie współpracy z LPR – 2 osoby. W 2022 roku na bieżące funkcjonowanie działających na terenie gminy jednostek OSP wydatkowano kwotę 108 736,81 zł. Środki te przeznaczone były na zapewnienie gotowości bojowej, wyposażenie oraz utrzymanie jednostek OSP.

OSP Dzietrzkowice zrealizowało zadanie pod nazwą „Zakup sprzętu dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Dzietrzkowicach” Koszt całkowity zadania 28 000 zł,

OSP Wójcin zrealizowało zadanie pod nazwą „Zakup sprzętu i wyposażenia dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Wójcinie” Koszt całkowity zadania 28 040 zł.

OSP Kolonia Dzietrzkowice zrealizowało zadanie pod nazwą „Zakup sprzętu i wyposażenia dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Kolonii Dzietrzkowice” Koszt całkowity zadania: 27 350 zł.

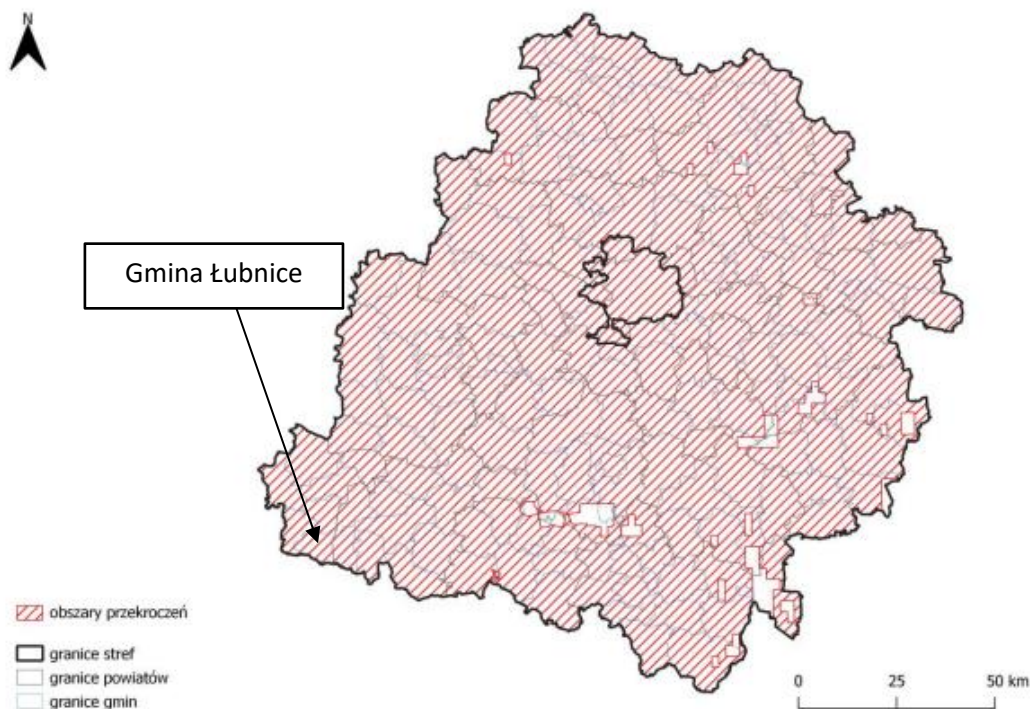
6 Ocena stanu środowiska

6.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

6.1.1 Analiza istniejącego stanu powietrza w gminie

Ocena jakości powietrza w województwie łódzkim w 2022 roku wykonana wg zasad określonych w art. 89 ustawy – Prawo ochrony środowiska na podstawie obowiązującego prawa krajowego i UE, przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi, klasyfikuje teren gminy do obszarów przekroczeń normatywnych stężeń zanieczyszczeń ozonu O₃/śr. 8-godz. Na terenie gminy nie występują przekroczenia pyłów oraz B(a)P.

Rysunek 2. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu celu długoterminowego dla ozonu określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi w województwie łódzkim w 2022 roku

Źródło: Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Łódzkim, Raport Wojewódzki za rok 2022

6.1.2 Charakterystyka niskiej emisji i problemy uciążliwości zjawiska niskiej emisji

„Niska emisja” - jest to emisja pyłów i szkodliwych gazów pochodząca z domowych pieców grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych, w których spalanie węgla odbywa się w nieefektywny sposób. Cechą charakterystyczną niskiej emisji jest to, że powodowana jest przez liczne źródła wprowadzające do powietrza niewielkie ilości zanieczyszczeń. Duża ilość kominów o niewielkiej wysokości powoduje, że wprowadzanie zanieczyszczenia do środowiska jest bardzo uciążliwe, gdyż zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstawania, a są to najczęściej obszary o zwartej zabudowie mieszkaniowej.

6.1.2.1 Pył PM₁₀ i pył PM_{2,5}

Pył składa się z mieszaniny cząstek stałych i ciekłych zawieszonych w powietrzu i będących mieszaniną substancji organicznych i nieorganicznych. Pył zawieszony może zawierać substancje

toksyczne takie jak wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (m.in. benzo(a)piren), metale ciężkie oraz dioksyny i furany.

PM10 - pył (PM - ang. particulate matter) jest zanieczyszczeniem powietrza składającym się z mieszaniny cząstek stałych, ciekłych lub obu naraz, zawieszonych w powietrzu i będących mieszaniną substancji organicznych i nieorganicznych. Cząstki te różnią się wielkością, składem i pochodzeniem. PM10 to pyły o średnicy aerodynamicznej do 10 μm , które mogą docierać do górnych dróg oddechowych i płuc.

PM2,5 – cząstki pyłu o średnicy aerodynamicznej do 2,5 μm , które mogą docierać do górnych dróg oddechowych i płuc oraz przenikać przez ściany naczyń krwionośnych. Jak wynika z raportów Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), długotrwałe narażenie na działanie pyłu zawieszonego PM2,5 skutkuje skróceniem średniej długości życia. Szacuje się (2000 r.), że życie przeciętnego mieszkańca Unii Europejskiej jest krótsze z tego powodu o ponad 8 miesięcy. Krótkotrwała ekspozycja na wysokie stężenia pyłu PM2,5 jest równie niebezpieczna, powodując wzrost liczby zgonów z powodu chorób układu oddechowego i krążenia oraz wzrost ryzyka nagłych przypadków wymagających hospitalizacji. Pyły PM10 i PM2,5 mogą wywoływać np. kaszel, trudności z oddychaniem i zadyszkę, szczególnie w czasie wysiłku fizycznego. Przyczyniają się do zwiększenia zagrożenia infekcjami układu oddechowego oraz występowania zaostrzeń objawów chorób alergicznych jak astmy, kataru siennego i zapalenia alergicznego spojówek. Nasilenie objawów zależy w dużym stopniu od stężenia pyłu w powietrzu, czasu ekspozycji, dodatkowego narażenia na czynniki pochodzenia środowiskowego oraz zwiększonej podatności osobniczej (dzieci i osoby w podeszłym wieku, współwystępowanie przewlekłych chorób serca i płuc). Ponieważ pewne składniki pyłów mogą przenikać do krwioobiegu, dłuższe narażenie na wysokie stężenia pyłu może mieć istotny wpływ na przebieg chorób serca (nadciśnienie, zawał serca) lub nawet zwiększać ryzyko zachorowania na choroby nowotworowe, szczególnie płuc.

Zgodnie z informacjami wynikającymi z analizy kobiet w Krakowie, które w okresie ciąży były ekspozowane na PM2,5 powyżej 35 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ rodziły one dzieci z istotnie niższą masą urodzeniową (średnio o 128 g), mniejszym obwodem głowy (średnio o 0,3 cm) i mniejszą długością ciała (średnio o 0,9 cm). Zaobserwowano, że u dzieci o niższej masie urodzeniowej częściej występował tzw. świszczący oddech w późniejszych okresach życia, co zwykle poprzedza występowanie objawów astmatycznych.

Badania wykonane u pięcioletnich dzieci, które były narażone na wyższe stężenia pyłu w okresie prenatalnym, wykazały wyraźnie niższą całkowitą objętość wydechową płuc o około 100 ml. Może to świadczyć o gorszym wykształceniu płuc u dzieci ekspozowanych na wyższe stężenia pyłu w okresie życia płodowego. Okazało się, że nawet stosunkowo niskie stężenia PM2,5 powyżej 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ zwiększały podatność tych dzieci na nawracające zapalenie oskrzeli i zapalenie płuc.

6.1.2.2 Benzo(a)piren

Benzo(a)piren - B(a)P – jest przedstawicielem wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA). Benzo(a)piren wykazuje małą toksyczność ostrą, zaś dużą toksyczność przewlekłą, co związane jest z jego zdolnością kumulacji w organizmie. Jak inne WWA, jest kancerogenem chemicznym, a mechanizm jego działania jest genotoksyczny, co oznacza, że reaguje z DNA.

Jest to substancja rakotwórcza, mutagenna, działająca na rozrodczość i niebezpieczna dla środowiska. Może powodować raka, dziedziczne wady genetyczne, a także upośledzać płodność. Może działać szkodliwie na dziecko w łonie matki. Działa bardzo toksycznie na organizmy wodne; może powodować długo utrzymujące się niekorzystne zmiany w środowisku wodnym.

Tabela 2. Analiza SWOT - Ochrona klimatu i jakości powietrza

Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> Planowane ograniczenie zużycia energii, emisji CO₂, emisji Pyłu PM10 i PM2,5, benzo(a)pirenu, Zaangażowanie samorządu gminy w działania pro-środowiskowe, Świadomość mieszkańców w tematyce niskiej emisji, Systematyczna modernizacja i remonty nawierzchni dróg gminnych, Systematyczne przeprowadzanie działań termomodernizacyjnych (kompleksowych i częściowych) w obiektach gminnych, 	<ul style="list-style-type: none"> opalenie indywidualnych palenisk domowych paliwem niskiej jakości, duża emisja zanieczyszczeń ze środków transportu, wysokie koszty zakupu, montażu, instalacji, coraz wyższe koszty ogrzewania budynków.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> Stopniowe zastąpienie ogrzewania węglowego, bardziej nowoczesnym systemem (w tym OZE) Możliwość uzyskania dofinansowania przy wymianie starych kotłów, Możliwość uzyskania dofinansowania na instalacje energii OZE, przeprowadzane modernizacje i remonty dróg, 	<ul style="list-style-type: none"> Duża konkurencja we wnioskowaniu o środki finansowe na ograniczenie niskiej emisji, Zanieczyszczenie powietrza wynikające z tzw. niskiej emisji, Wzrost liczby samochodów, Wysoki koszt inwestycji w OZE.

Źródło: Opracowanie własne

Planowane działania:

Gmina zamierza również śledzić bieżącą sytuację dotyczącą wszelkich dofinansowań zewnętrznych oraz planować na bieżąco zadania, również ze swojego budżetu w miarę swoich możliwości finansowych i dołoży wszelkich starań, aby zrealizować jak najwięcej zadań ograniczających zużycie energii finalnej oraz redukujących emisję CO₂ i zwiększających udział energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

W ramach opracowywanego Planu Gospodarki Niskoemisyjnej planuje się:

- Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Łubnicach wraz z wymianą źródła ciepła,
- Wymiana lamp sodowych i rtęciowych na led,
- Budowa sieci fotowoltaicznych na łącznie 5 obiektach gminnych w miejscowościach: Dzierzkowice, Łubnice oraz Wójcin o całkowitej mocy ponad 200 kW.

Prognoza stanu środowiska na lata obowiązywania POŚ

Obserwacje i badania naukowe pokazują, że postępujące od połowy XX wieku zmiany klimatu są faktem. Związane z nimi ekstremalne zjawiska atmosferyczne występują coraz częściej, a ich gwałtowność rośnie. Podtopienia i zniszczenia spowodowane przez nawalne deszcze to oprócz fali upałów i susz, jeden z najważniejszych problemów wynikających ze zmian klimatu, z jakimi muszą borykać się mieszkańcy w naszej strefie klimatu umiarkowanego.

Zmiany klimatu i notowane ich skutki mają swoje odzwierciedlenie w jakości powietrza, a także wpływają na działalność przemysłową i sektor komunalny, energetykę i system zaopatrzenia w ciepło i wodę. W niedalekiej przyszłości konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do wahań zapotrzebowania na energię elektryczną i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii. W przyszłości będzie zachodzić konieczność intensyfikacji działań w zakresie rozwoju odnawialnych źródeł produkcji energii, szczególnie na potrzeby ogrzewania i klimatyzacji (ze względu na coraz częstsze okresy upalne).

6.2 Zagrożenia hałasem

6.2.1 Analiza istniejącego stanu klimatu akustycznego

Dyrektywa 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. *odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku* (Dz. Urz. WE L 189/12 z 18.07.2002, z późn. zm.) definiuje hałas w środowisku jako niepożądane lub szkodliwe dźwięki powodowane przez działalność człowieka na wolnym powietrzu, w tym hałas emitowany przez środki transportu, ruch drogowy, ruch kolejowy, ruch samolotowy, oraz hałas pochodzący z obszarów działalności przemysłowej. Zaś szkodliwe skutki hałasu oznaczają niekorzystne oddziaływanie hałasu na zdrowie ludzkie.

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2020 poz.1219) hałas to dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, a w przypadku gdy nie jest on dotrzymany poprzez zmniejszanie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego.

Aktualnie obowiązującym aktem prawnym normalizującym dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku jest rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. 2014 r., poz. 112).

Dopuszczalne poziomy hałasu określone wskaźnikami hałasu LDWN, LN, LAeq D i LAeq N są zróżnicowane w zależności od rodzaju terenu, rodzaju obiektu lub działalności będącej źródłem hałasu oraz okresów, do których odnoszą się poziomy hałasu, jako czas odniesienia.

Tabela 3. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w [dB] / Dopuszczalny długotrwały średni poziom dźwięku A w [dB]			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalności będące źródła hałasu	
		LAeqD / LDWN	LAeqN / LN	LAeqD / LDWN	LAeqN / LN
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50 / 50	45 / 45	45 / 45	40 / 40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ²⁾ c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61 / 64	56/59	50 / 50	40 / 40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ²⁾ d) tereny mieszkaniowo-usługowe	65 / 68	56 / 59	55 / 55	45 / 45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	68 / 70	60 / 65	55 / 55	45 / 45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

Tabela 4. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w [dB] / Dopuszczalny długotrwały średni poziom dźwięku A w [dB]			
		Starty, lądowania i przeloty statków powietrznych		Linie elektroenergetyczne	
		LAeqD / LDWN	LAeqN / LN	LAeqD / LDWN	LAeqN / LN
1.	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali, domów opieki społecznej c) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ¹⁾	55 / 55	45 / 45	45 / 45	40 / 40
2.	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej oraz zabudowy zagrodowej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ¹⁾ c) Tereny mieszkaniowo-usługowe d) Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ²⁾	60 / 60	50 / 50	50 / 50	45 / 45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

Monitoring klimatu akustycznego realizowany jest zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, uwzględniającą wymogi dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/49/WE. Celem podsystemu monitoringu klimatu akustycznego jest gromadzenie, przetwarzanie i rozpowszechnianie informacji o stanie akustycznym środowiska. Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Działania te prowadzone są zarówno dla terenów objętych obowiązkiem sporządzania map strategicznych, jak i terenów pozostałych, na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu lub innych metod oceny poziomu hałasu.

Wyniki pomiarów hałasu w środowisku gromadzone są w systemie informatycznym Inspekcji Ochrony Środowiska, w bazie danych EHAŁAS. Dane obejmują 4 kategorie źródeł hałasu: droga, linie szynowe, lotnisko oraz instalacje i zakłady przemysłowe.

Hałas komunikacyjny

Komunikacja, z uwagi na dynamiczny rozwój przemysłu motoryzacyjnego, a jednocześnie wzrost mobilności społeczeństwa jest obecnie dominującym źródłem hałasu. Hałas w ujęciu przestrzennym, przyjmuje w tym przypadku charakter liniowy i związany jest z przebiegiem tras komunikacyjnych. Obiektami emitującymi hałas drogowy są: pojazdy jednośladowe, samochody osobowe, samochody ciężarowe, autobusy i ciągniki oraz maszyny drogowe i budowlane. Należy również wziąć pod uwagę inne czynniki związane z ruchem, a w znaczny sposób wpływające na stan akustyczny środowiska. Należą do nich: rodzaj pojazdu (marka), średnia prędkość, stan nawierzchni dróg, pochylenie drogi, warunki atmosferyczne. Pomimo stosowania nowoczesnych rozwiązań komunikacyjnych, problem hałasu drogowego wciąż narasta.

Klimat akustyczny na terenie Gminy Łubnice kształtuje również w znacznej mierze ruch komunikacyjny:

a) hałas komunikacyjny drogowy:

Harmonijny rozwój transportu i komunikacji jest warunkiem decydującym o rozwoju gospodarczym danego obszaru. Z drugiej strony, rozwój motoryzacji, oddziałuje negatywnie na środowisko, zwłaszcza gdy nie jest związany z modernizacją i rozwojem stanu technicznego dróg. Przyjmuje się, że na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat corocznie przybywa około 10% samochodów. Na poziom hałasu drogowego w pobliżu zabudowy mieszkalnej mają wpływ przede wszystkim:

- natężenie ruchu komunikacyjnego,
- udział transportu ciężkiego w strumieniu ruchu,
- odległość zabudowy mieszkalnej od drogi,
- prędkość ruchu pojazdów (ze wzrostem prędkości hałas rośnie),
- typ i stan techniczny pojazdów,
- nachylenie drogi,
- stan nawierzchni oraz płynność ruchu.

Większość hałasów w środowisku (w tym hałas drogowy) charakteryzuje się zmiennymi poziomami w czasie. Przez teren gminy przebiegają będące źródłami hałasu drogowego drogi powiatowe i gminne, łączące Gminę Łubnice z innymi miejscowościami. Występuje nakładanie się ruchu tranzytowego z ruchem lokalnym, co stwarza znaczne utrudnienia dla uczestników ruchu drogowego i uciążliwości dla terenów otaczających.

Przez teren Gminy Łubnice nie przebiega żaden ważny szlak transportowy. Mieszkańcy gminy mają do dyspozycji sieć dróg powiatowych i gminnych łączącą wszystkie miejscowości oraz umożliwiającą komunikację z drogami krajowymi nr 11 oraz 45.

Drogi powiatowe stanowią 12,76% (29,25 km) i drogi gminne 77,24% (ok. 200 km) sieci drogowej jednostki. W strukturze dróg gminnych ok. 25% długości dróg posiada nawierzchnię asfaltową. Gmina jest dobrze skomunikowana z sąsiednimi ośrodkami osadniczymi. Za pomocą istniejących dróg występuje dobre połączenie drogowe z Wieluniem, Bolesławcem, Skomlinem, Białą, Byczyną, Gorzowem Śląskim i Wieruszowem.

Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa łódzkiego w ostatnich latach została wykonana przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska. Pomiar hałasu komunikacyjnego na terenie Gminy Łubnice nie były prowadzone.

„Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, objętych przekroczeniami dopuszczalnych poziomów hałasu, położonych wzdłuż dróg wojewódzkich województwa łódzkiego, po których przejeżdża ponad 3 000 000 pojazdów rocznie” przyjęty uchwałą NR XLVI/551/22 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 23 czerwca 2022 r. nie obejmuje swoim zakresem gminy Łubnice.

Hałas przemysłowy

Problemy z hałasem przemysłowym mogą wystąpić w otoczeniu dużych zakładów lub skupisk zakładów. Wytypowanie zakładów niekorzystnie oddziałujących na klimat akustyczny należy do zadań WIOŚ. Zakres planowanych kontroli oraz wyniki przeprowadzonych kontroli są zawarte w raportach WIOŚ.

Hałas przemysłowy w Gminie Łubnice może stanowić zagrożenie o charakterze lokalnym.

Poziom hałas przemysłowy jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od parku maszynowego, zastosowanej izolacji hal produkcyjnych, a także prowadzonych procesów technologicznych oraz funkcji urbanistycznej sąsiadujących z nim terenów. Wewnątrz hal przemysłowych hałas sięga poziomu 80 – 125 dB i w znacznym stopniu przenosi się na tereny sąsiadujące. W sąsiedztwie zakładów przemysłowych poziomy dźwięku osiągają wartości od 50 dB (mało uciążliwe) do 90 dB (bardzo uciążliwe).

Bieżący monitoring hałasu przemysłowego powoduje, iż w przypadku przekroczeń wydawane są decyzje ustalające dopuszczalny poziom hałasu emitowanego do środowiska na tereny sąsiadujące. W większości przypadków skutkuje to podjęciem przez podmioty gospodarcze działań mających na celu ograniczenie emisji hałasu do środowiska.

Hałas linii energetycznych

W granicach gminy nie przebiegają linie wysokiego napięcia.

Tabela 5. Analiza SWOT – zagrożenie hałasem

ZAGROŻENIE HAŁASEM	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Brak zakładów szczególnie uciążliwych dla środowiska na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Złe warunki akustyczne wzdłuż ciągów komunikacyjnych • Pogarszanie się klimatu akustycznego, głównie na terenach zurbanizowanych spowodowane przez wzrost natężenia ruchu, w tym wzrost udziału samochodów (w tym ciężarowych) w ruchu drogowym.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Coraz lepsze rozwiązania nawierzchni dróg tłumiących emisję uciążliwego hałasu. • Budowa ścieżek rowerowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak alternatywnych rozwiązań dla transportu drogowego. • Wzrost ruchu na drogach

Źródło: Opracowanie własne

Planowane działania

Gmina Łubnice na bieżąco prowadzi działania związane z modernizacją dróg gminnych. Zmiana nawierzchni dróg poprawia stan klimatu akustycznego w gminie.

Prognoza stanu środowiska na lata obowiązywania POŚ

Problem zagrożenia hałasem należy integrować z aspektami planowania przestrzennego w opracowywaniu lub wprowadzaniu zmian do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W wydawanych pozwoleniach na budowę obiektów na działkach sąsiadujących z drogami publicznymi uwzględniane są wymogi związane z ich odległością od pasa drogowego zgodnie z przepisami o ruchu drogowym.

W skali lokalnej istotne znaczenie ma zmniejszenie emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej w tym usługowej. Ponadto większość kierunków działań dotyczących ograniczania emisji zanieczyszczeń do powietrza ze środków transportu samochodowego przynosi efekty w postaci zmniejszenia emisji hałasu. Lobbing na rzecz modernizacji dróg wojewódzkich, w tym wykorzystania tzw. cichych nawierzchni.

6.3 Pole elektromagnetyczne

Promieniowanie elektromagnetyczne (fala elektromagnetyczna) definiuje się, jako rozchodzące się w przestrzeni zaburzenie pola elektromagnetycznego. Właściwości fal elektromagnetycznych zależą od długości fali. Promieniowaniem elektromagnetycznym o różnej długości fali są fale radiowe, mikrofały, podczerwień, światło widzialne, ultrafiolet, promieniowanie rentgenowskie i promieniowanie gamma. Źródłami emisji promieniowania elektromagnetycznego (PEM) są m.in. linie elektroenergetyczne, stacje transformatorowe, instalacje radiokomunikacyjne, tj. stacje bazowe telefonii komórkowej, stacje radiowe, telewizyjne, radionawigacyjne. Pola elektromagnetyczne mogą także być pochodzenia naturalnego. Są to między innymi promieniowanie elektromagnetyczne Ziemi lub wyładowania elektryczne w czasie burzy. Nadmierne dawki promieniowania działają szkodliwie na wszystkie organizmy żywe, dlatego też ochrona przed szkodliwym promieniowaniem jest jednym z ważnych zadań ochrony środowiska. Dopuszczalne poziomy PEM w środowisku określone są dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i dla miejsc dostępnych dla ludności i odnoszą się do różnych zakresów częstotliwości pól od 50 Hz do 3000 GHz.

Oddziaływanie linii średnich oraz niskich napięć jest nieistotne z punktu widzenia wpływu na środowisko i zdrowie ludzi. Natomiast linie wysokich (110 kV) i najwyższych (220 kV, 400 kV) napięć są źródłem pola o wartościach znacznie przekraczających dopuszczalne w terenach zabudowy mieszkaniowej. W związku z powyższym pod liniami o napięciu 110 kV i wyższym oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie, jak i również w bezpośrednim sąsiedztwie stacji elektroenergetycznych należy unikać lokalizacji budynków mieszkalnych lub ich lokalizacja powinna być poprzedzona odpowiednimi pomiarami. W granicach Gminy Łubnice nie przebiegają linie wysokiego napięcia.

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, a okresowe badania poziomów tych pól prowadzi Główny Inspektor Ochrony Środowiska. Prowadzi on również, aktualizowany corocznie, rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

Na terenie Gminy Łubnice nie znajdują się punkty pomiarowo-kontrolne pól elektromagnetycznych i nie prowadzono żadnych pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych (PEM). Najbliżej położonymi miejscowościami położonymi na terenie powiatu wieruszowskiego w stosunku do Gminy Łubnice, dla których prowadzone były pomiary pól elektromagnetycznych w 2021 roku były: Wieruszów (miasto poniżej 20 tys. mieszkańców). Wyniki badań pomiarowych wskazały natężenia pola były niższe niż poziomu 0,80V/m, tj. granicy czułości miernika. Wyniki pomiarów monitoringowych pokazują, że wartości natężenia PEM w 2021 r. w województwie łódzkim utrzymywały się na niskich poziomach – 0,4V/m.

Na terenie Gminy prowadzono pomiary promieniowania stacji bazowych telefonii komórkowej. Promieniowanie jest w normie. Na terenie gminy znajdują się następujące stacje bazowe telefonii komórkowej (wg <https://si2pem.gov.pl/>):

- BT35829 Łubnice, dz. nr 187, Polkomtel Sp. z o.o.,
- WRS4460 Wójcin, dz. nr 891/1, P4 Sp. z o.o.,
- 89031N! Wójcin, CHOPINA 2, Orange Polska S.A.

Poziom emisji dla tego rodzaju anten kształtuje się na poziomie powyżej 0,1 kV/m². Pola elektromagnetyczne telefonii komórkowej są wypromieniowywane na bardzo dużych wysokościach, w miejscach niedostępnych dla ludzi. Stacje bazowe posiadają odpowiednie pozwolenia. Zachowane są odpowiednie strefy ochronne.

Tabela 6. Analiza SWOT – Pola elektromagnetyczne.

POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Źródła promieniowania elektromagnetycznego są oddalone od terenów zamieszkałych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak alternatywnych rozwiązań dla przesyłu prądu elektrycznego oraz sieci komórkowych, • Brak danych na temat poziomu oddziaływania elektromagnetycznego w gminie.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Coraz lepsze rozwiązania technologiczne ograniczające emisje fal elektromagnetycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Postępujący rozwój cyfryzacji społeczeństwa oraz nacisk na zwiększenie przepustowości i mocy stacji bazowych telefonii komórkowej.

Źródło: Opracowanie własne

Prognoza stanu środowiska na lata obowiązywania POŚ

Nowe źródła emisji promieniowania elektromagnetycznego będą lokalizowane zgodnie z wymaganymi strefami ochronnymi.

6.4 Gospodarowanie wodami

6.4.1 Wody podziemne

Jednostką wyznaczoną do przeprowadzania oceny ilościowego i jakościowego stanu wód podziemnych jest jednolita część wód podziemnych (JCWPd). Jednolita część wód podziemnych oznacza określoną objętość wód podziemnych występującą w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych. Wydzielana jest jako zbiorowisko wód podziemnych, występujących w warstwie lub warstwach wodonośnych, stanowiących lub mogących stanowić źródło wody do spożycia znaczące zaopatrzeniu ludności lub istotne dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych.

Gmina Łubnice położona jest w obszarze jednolitych części wód podziemnych nr:

- PLGW600081,
- PLGW600082.

Jakość wód podziemnych

W 2021 roku Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadził monitoring diagnostyczny stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148) dokonano oceny stanu JCWPd.

Tabela 7. Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Gminy Łubnice

Kod JCWPd	Stan (ogólny)	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Cel środowiskowy	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
PLGW600081	dobry	dobry	dobry	dobry stan ilościowy dobry stan chemiczny	niezagrożona
PLGW600082	dobry	dobry	dobry	dobry stan ilościowy dobry stan chemiczny	niezagrożona

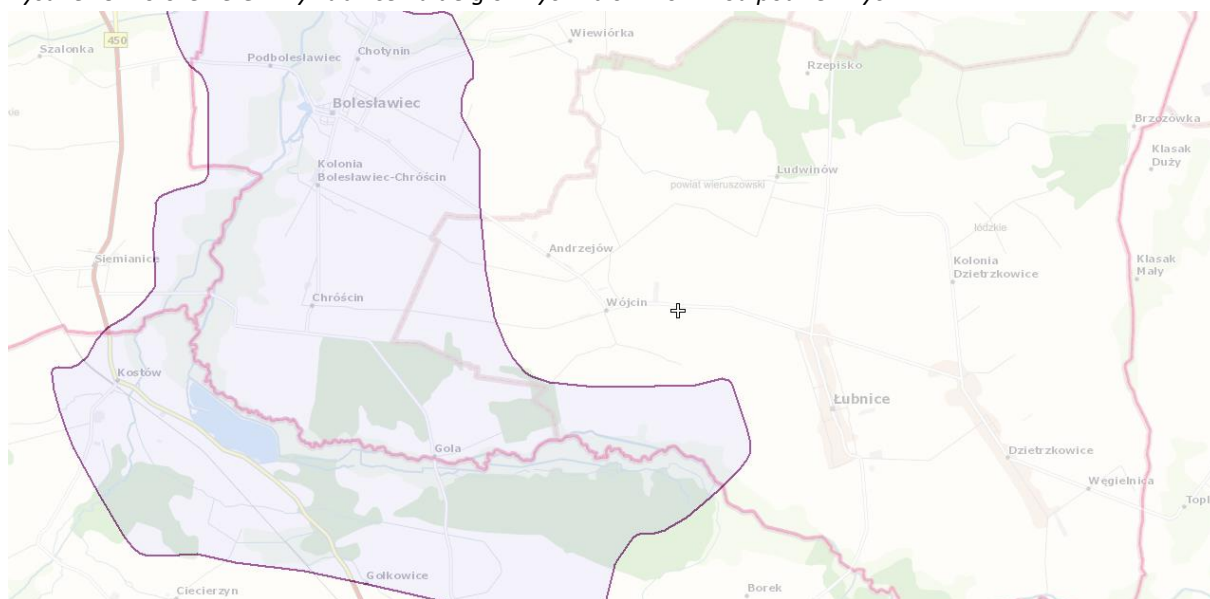
Źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>, „Opracowanie II aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy wraz z dokumentami planistycznymi stanowiącymi podstawę do ich opracowania”, (Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Część gminy Łubnice obejmuje swoim zasięgiem Główny Zbiornik Wód Podziemnych Nr 311 Zbiornik rzeki Proсна.

GZWP Nr 311 Zbiornik rzeki Proсна – o powierzchni 344,9 udokumentowano w granicach czwartorzędowych poziomów wodonośnych w dolinie rzeki Proсны. W części północnej, od miasta Kalisz do Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej (do granicy GZWP nr 150), wydzielono go w obrębie zasięgu połączonych struktur dolin: holocenińskiej i eemskiej oraz doliny interglacjału mazowieckiego – odcinki A i B. Odcinki te mają budowę jednowarstwową. W części południowej (odcinek C zbiornika) wydzielono go w obrębie struktury doliny interglacjału mazowieckiego oddzielonej osadami słabo przepuszczalnymi od współczesnej doliny holoceniśko-eemskiej. GZWP nr 311 tworzą osady piaszczyste ze znacznym udziałem piasków średnioziarnistych i gruboziarnistych ze żwirem. Miąższość tych osadów jest zróżnicowana i wynosi 5–50 m, najczęściej 10–30 m. Współczynnik filtracji waha się w przedziale od 1,7 m/d (w przypadku piasków mułkowatych) do 120,0 m/d (w przypadku żwirów gruboziarnistych), najczęściej jednak w przedziale 0,8–48,0 m/d. Zwierciadło wody w obrębie doliny jest przeważnie swobodne natomiast na obszarze wysoczyzny ma charakter napięty.

Rysunek 3. Położenie Gminy Łubnice na tle głównych zbiorników wód podziemnych

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy

6.4.2 Wody powierzchniowe płynące

Obszar Gminy Łubnice usytuowany jest w pobliżu zlewni dwóch rzek tj. Warty i Proсны. Rzeki te oddziela linia wododziałowa trzeciego rzędu. Na terenie Gminy Łubnice występuje również kilka mniejszych cieków wodnych oraz rowów melioracyjnych. Rzeką Prosną wyznacza południową granicę Gminy Łubnice, natomiast po stronie północnej przepływa Pyszna, stanowiąca lewy dopływ Warty. Obszar Gminy Łubnice odwadniany jest przez drobne cieki i rowy do rzeki Proсны. Obszar Gminy położony na południe od rzeki Warty odwadniany jest przez mniejsze cieki, w dużym stopniu o okresowym charakterze. Na terenie Gminy Łubnice nie występują jeziora. Sztuczne zbiorniki wodne występują w postaci stawów i zbiorników przeciwpowodziowych, niewielkich oczek wodnych oraz drobnych zbiorników lokalnych.

Rysunek 4. Sieć hydrograficzna w granicach gminy Łubnice

Źródło: Hydroportal - https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpMRP

Jakość wód

Sposób oceny stanu wód

Ocenę stanu wód powierzchniowych (rzek, jezior, wód przejściowych i przybrzeżnych) wykonuje się w odniesieniu do jednolitych części wód, na podstawie wyników państwowego monitoringu środowiska i prezentuje poprzez ocenę stanu ekologicznego (w przypadku wód, które powstały w wyniku działalności człowieka lub których charakter został w znacznym stopniu zmieniony w następstwie fizycznych przeobrażeń, będących wynikiem działalności człowieka, tzn. wód sztucznych lub wód silnie zmienionych – poprzez ocenę potencjału ekologicznego), ocenę stanu chemicznego i ocenę stanu.

Stan ekologiczny/potencjał ekologiczny jest określeniem jakości struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych, sklasyfikowanej na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz wspierających je wskaźników fizykochemicznych i hydromorfologicznych. Stan

ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się poprzez nadanie jednolitej części wód jednej z pięciu klas jakości, przy czym klasa pierwsza oznacza bardzo dobry stan ekologiczny, klasa druga - dobry stan ekologiczny, zaś klasy trzecia, czwarta i piąta odpowiednio - stan ekologiczny umiarkowany, słaby i zły. W przypadku potencjału ekologicznego, klasa pierwsza i druga tworzą wspólnie potencjał "dobry i powyżej dobrego". O przypisaniu ocenianej jednolitej części wód decydują wyniki klasyfikacji poszczególnych elementów biologicznych, przy czym obowiązuje zasada, że klasa stanu / potencjału ekologicznego odpowiada klasie najgorszego elementu biologicznego [rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. poz. 1187)].

Klasyfikacji stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych dokonuje się na podstawie analizy wyników pomiarów zanieczyszczeń chemicznych, w tym tzw. substancji priorytetowych. Podstawą analizy jest porównanie uzyskanych wyników ze środowiskowymi normami jakości. Przyjmuje się, że jednolita część wód jest w dobrym stanie chemicznym, jeżeli żadna z obliczonych wartości stężeń nie przekracza dopuszczalnych stężeń maksymalnych i średniorocznych. Jeżeli woda nie spełnia tych wymagań, stan chemiczny ocenianej jednolitej części wód określa się jako „poniżej dobrego”. Dodatkowo, wyniki badań osadów dennych są wykorzystywane w systemie oceny stanu chemicznego wód.

Stan jednolitej części wód ocenia się poprzez porównanie wyników klasyfikacji stanu / potencjału ekologicznego i stanu chemicznego. Jednolita część wód może być oceniona jako będąca w „dobrym stanie”, jeśli jednocześnie jej stan / potencjał ekologiczny jest sklasyfikowany przynajmniej jako dobry, a stan chemiczny sklasyfikowany jest jako „dobry”. W pozostałych przypadkach, tj. gdy stan chemiczny jest sklasyfikowany jako „poniżej dobrego” lub stan / potencjał ekologiczny sklasyfikowany jako „umiarkowany”, „słaby”, bądź „zły”, jednolitą część wód ocenia się jako będącą w złym stanie. Z powyższych reguł wynika, że stan jednolitej części wód można ocenić jedynie na podstawie jednego z trzech wymienionych wyżej elementów (nawet przy braku klasyfikacji dla pozostałych), jeśli wskazuje on na stan zły.

Tabela 8. Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Łubnice

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan (ogólny)	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Cel środowiskowy stan lub potencjał ekologiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
RW600011184171	Prosna od Wyderki do Dopywu spod Wójcina	zły	słaby stan ekologiczny	Brak danych	umiarkowany stan ekologiczny	zagrożona
RW600011184311	Prosna od Dopywu spod Wójcina do Strugi Brzeźnicy	zły	słaby stan ekologiczny	poniżej dobrego	umiarkowany stan ekologiczny	zagrożona
RW6000101818893	Pyszna do Dopywu z Gromadzic	zły	umiarkowany stan ekologiczny	poniżej dobrego	umiarkowany stan ekologiczny	zagrożona
RW60001518414	Kanał Skomlin-Toplin	zły	słaby stan ekologiczny	poniżej dobrego	umiarkowany stan ekologiczny	zagrożona

Źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>, „Opracowanie II aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy wraz z dokumentami planistycznymi stanowiącymi podstawę do ich opracowania”, (Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)

Zagrożenie powodziowe

Na terenie Gminy Łubnice w południowej części Gminy występują obszary zagrożone powodzią, co jest związane z przepływem rzeki Prozny. Obszary zalewowe ujęto w „Aktualizacji planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru Odry”. Poniższa mapa przedstawia obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry. Dokument określa zrealizowane już działania dotyczące m.in. gminy Łubnice:

PPI_92

Rozwój systemu monitorowania, wczesnego ostrzegania i programowania zagrożeń powodziowych Wełna, Kanał Wilczak, Kanał Środkowy Obry, Rgilewka, Powa, Bawół, Kanał Ślesiński, Rudnik, Struga Bawół, Kanał Biechowski, Moskawa, Kanał Miłosławski, **Prozna**, Swędrnia (woj. wielkopolskie).

Rysunek 5. Mapa obszarów zagrożonych powodzią na terenie Gminy Łubnice

Źródło: Hydroportal - https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpMZP

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Jednym z głównych dokumentów planistycznych w gospodarowaniu wodami o zasięgu ogólnokrajowym, zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372)

jest Plan przeciwdziałania skutkom suszy. Susza jest zjawiskiem wielowymiarowym, obejmuje różne obszary i występuje w różnym czasie i o różnej sile i natężeniu. Przynosi straty m.in. w produkcji rolnej, przemysłowej, a także w produkcji sektora rybackiego. Powoduje ograniczenia w dostępie i zaopatrzeniu ludności w wodę. Rozróżnia się następujące typy suszy: atmosferyczną, rolniczą, hydrologiczną oraz hydrogeologiczną. W dokumencie jakim jest Plan przeciwdziałania skutkom suszy, do zobrazowania oceny zagrożenia suszą, przyjęto skalę czterostopniową – I – obszary niezagrażone, II – obszary zagrożone w stopniu umiarkowanym, III – obszary bardzo zagrożone, aż do klasy IV – ekstremalne zagrożenie.

Oprócz celu głównego, którym jest „przeciwdziałanie suszy”, wyszczególniono 4 dodatkowe cele dotyczące:

- skutecznego zarządzania zasobami wodnymi dla zwiększenia dostępnych zasobów wodnych
- zwiększania retencjonowania (magazynowania) wód
- edukacji w zakresie suszy i koordynacji działań powiązanych z suszą
- stworzenia mechanizmów realizacji i finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy

Teren gminy Łubnice zakwalifikowany został, według klas łącznego zagrożenia suszą do silnie zagrożonego suszą. Ocena ta składa się z zsumowanych wyników zagrożenia wcześniej wskazanymi typami suszy (rolniczej, hydrologicznej i hydrogeologicznej).

Prognoza stanu środowiska na lata obowiązywania POŚ

Realizacja „Aktualizacji planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” oraz „Aktualizacji planu zarządzania ryzykiem powodziowym dorzecza Odry” pozwoli na ograniczenie zagrożenia powodziowego, a stan wód będzie podlegał sukcesywnej poprawie dzięki działaniom w obszarze gospodarki wodno-ściekowej.

6.5 Gospodarka wodno-ściekowa

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Gmina jest zwodociągowana w 98% i skanalizowana w ok. 87,2%. Lokalny rynek odbiorców usług wodociągowo-kanalizacyjnych na terenie Gminy Łubnice wykazuje stały, choć nieznaczny przyrost ich liczby w każdym roku.

Obszar Gminy Łubnice w większości jest zwodociągowany. Ze względu na rozproszony charakter zabudowy niewielka część budynków, zwłaszcza zlokalizowane w większej odległości od zwartej zabudowy, zasilana jest w wodę z indywidualnych źródeł wody. Na koniec 2022 r. długość sieci wodociągowej wyniosła 63,69 km. Gminne ujęcia wody są w Dietrzkowicach, Kolonii Dietrzkowice i Łubnicach. Świadczenie usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia odbywało się na podstawie wydanych pozwoleń wodnoprawnych:

- PO.ZUZ.2.4210.157.2021.EJ z dnia 30.09.2021 r. - wydane przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie w Kaliszu na pobór wód podziemnych z utworów jurajskich dla ujęcia w miejscowości Dietrzkowice. Okres obowiązywania 10 lat.
- AS.6341.40.2012 z dnia 20.12.2012 r. – wydane przez Starostę Wieruszowskiego na pobór wód podziemnych z utworów jurajskich dla ujęcia w miejscowości Kolonia Dietrzkowice w celu zaopatrzenia ludności w wodę pitną, przedłużone przez Dyrektora Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Kaliszu na okres kolejnych 10 lat decyzją numer PO.ZUZ.2.4210.212.2022.BK z dnia 01.08.2022 roku.

- AS.6341.33.2011 z dnia 23.12.2011 r. – wydane przez Starostę Wieruszowskiego na pobór wód podziemnych z utworów czwartorzędowych dla ujęcia w miejscowości Łubnice wygasło w dniu 23.12.2021 r. Gmina uzyskała nowe pozwolenie wodnoprawne z dnia 2.08.2022 r. nr PO.ZUZ.2.4210.87.2022.MJ – służące do celów zbiorowego zaopatrzenia w wodę - pełni rolę źródła awaryjnego. Okres obowiązywania 10 lat.

Nadzór nad jakością wody prowadzi, zgodnie z ustawowym obowiązkiem Powiatowa Stacja Sanitarno Epidemiologiczna w Wieruszowie. Prowadzona jest regularna kontrola jakości wody w ramach monitoringu kontrolnego oraz monitoringu przeglądowego, zgodnie z harmonogramem Państwowego Inspektora Sanitarnego w Wieruszowie i zgodnie z pozwoleniami wodnoprawnymi. Sieć wodociągowa służy również do celów przeciwpożarowych. Hydranty zlokalizowane na terenie gminy gwarantują pobór wody bezpośrednio z sieci wodociągowej. W celu utrzymania sprawności hydrantów, dokonywane są okresowe próby ciśnienia i badania wydajności sieci hydrantowej zewnętrznej, wykonywane przy użyciu ciśnieniomierza oraz przepływomierza.

Na koniec 2022 r. liczba przyłączy - podłączonych do sieci wodociągowej stanowiącej własność gminy, wyniosła 1 164 szt. Zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 551 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2625) Gmina Łubnice, jako właściciel ujęć wody realizujących zadania w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę, w 2022 roku wykonała analizę ryzyka dla Stacji Uzdatnia Wody w Dietrzkowicach, Kolonii Dietrzkowice i Łubnicach, o której mowa w art. 133 ust. 3 i przekazała ją do Wojewody Łódzkiego.

Na koniec 2022 r. długość czynnej kanalizacji sanitarnej wynosiła 56,76 km, gospodarka ściekowa opiera się o: przyłącza do Gminnej kanalizacji sanitarnej w ilości 1 039 szt., indywidualne zbiorniki bezodpływowe w ilości 96 szt. i przydomowe oczyszczalnie ścieków w ilości 16 szt. Gmina posiada własną oczyszczalnię ścieków zlokalizowaną w miejscowości Łubnice, ul. Byczyńska 5, jest to mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 500 m³/dobę, do której dostarczane są ścieki z terenu całej gminy. Przy oczyszczalni ścieków istnieje punkt zlewny, gdzie wywożone są ścieki, gromadzone w szczelnych zbiornikach bezodpływowych. Gmina świadczy usługi zbiorowego odprowadzania ścieków na podstawie pozwolenia wodnoprawnego nr PO.ZUZ.2.4210.93.2021.SR z dnia 29.06.2021 r. na usługę wodną poprzez wprowadzanie oczyszczonych ścieków komunalnych z mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków do rowu melioracyjnego za pomocą istniejącego wylotu położonego na działce nr 1284 obręb Łubnice, wydanego przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie w Kaliszu. Ścieki oczyszczone spełniają wymogi określone w pozwoleniu wodnoprawnym. W 2022 r. prowadzona była regularna kontrola, jakości ścieków, wyniki kontroli przekazywane były do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Sieradzu oraz Starostwa Powiatowego w Wieruszowie. Gmina w związku z harmonogramem badań na Oczyszczalni Ścieków przekazywała wyniki pomiarów ilości i jakości ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Żeglugi Śródlądowej z dnia 20 stycznia 2020 r. (Dz. U. 2020 r. poz. 144) w/w jednostką. Zgodnie z art. 304 Ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo Wodne, Gmina w 2022 r. przekazywała do Zarządu Wód Polskich Zlewni w Kaliszu informacje o ilości i jakości pobranej wody oraz o ilości i jakości ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi za każdy kwartał roku.

Prognoza stanu środowiska na lata obowiązywania POŚ

W okresie obowiązywania POŚ planowany jest dalszy rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Zwiększy się liczba mieszkańców korzystająca z sieci kanalizacyjnej, co przyczyni się do poprawy, jakości środowiska.

Tabela 9. Analiza SWOT – Gospodarka wodno-ściekowa

GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Nowoczesne oczyszczalnie ścieków, • Pomoc samorządów w finansowaniu przydomowych oczyszczalni ścieków. • Znaczny stopień skanalizowania. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rzadko opróżniane zbiorniki na fekalia w terenach, gdzie brak kanalizacji – zanieczyszczenie gleb i wód.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków tam, gdzie jest to uzasadnione ekonomicznie, • Systematyczne porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w sąsiednich gminach i powiatach. • Rozbudowa sieci kanalizacyjnej. Dostępność środków zewnętrznych na kolejne inwestycje w sieci WOD-KAN. • Rosnący poziom świadomości ekologicznej mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak regulacji dotyczących lokalizacji i kontroli w zakresie oczyszczalni przydomowych, co skutkuje wprowadzeniem zanieczyszczeń do środowiska, • Niedostateczna pula środków finansowych.

6.6 Zasoby geologiczne

Na terenie Gminy Łubnice nie występują złoża kopalin, ani tereny zdegradowane przez eksploatację kopalin, w związku z tym nie zostały wyznaczone żadne cele i zadania w tym zakresie.

6.7 Gleby

Wiodącą funkcją Gminy Łubnice jest rolnictwo z uwagi na udział gruntów ornych – 5 045,15 ha. Gmina położona jest w obszarze o zróżnicowanej klasyfikacji bonitacyjnej gleb z przewagą klas III – IVb, które stanowią 76 %.

Istniejące na terenie Gminy Łubnice gleby charakteryzuje różna przydatność pod względem produkcji rolnej:

- kompleks pszeniczny dobry;
- żytni bardzo dobry, dobry oraz słaby.

Monitoring chemizmu gleb ornych Polski

Program "Monitoring chemizmu gleb ornych Polski" stanowi element Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Obowiązek prowadzenia takich badań wynika z zapisów krajowych aktów prawnych m.in. Ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2021r. poz. 1973).

Monitoring chemizmu gleb ornych Polski jest realizowany od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na gruntach ornych charakterystycznych dla pokrywy glebowej kraju. Kolejna, szósta tura Monitoringu przypadła na lata 2020-2022 i była realizowana przez Eurofins OBiKŚ Polska Sp. z o.o., na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Środki na realizację programu Monitoringu pochodzą z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Baza danych gromadzonych od 1995 r. w ramach programu "Monitoring chemizmu gleb ornych Polski" pozwala na określenia stanu jakości gleb, ocenę kierunków jej zmian oraz identyfikację potencjalnych zagrożeń dla funkcji gleb użytkowanych rolniczo, wpisując się w potrzeby działań określonych w Strategii Ochrony Gleb (COM (2021) 699). Do zagrożeń tych należą m.in. ubytek materii organicznej, zanieczyszczenie gleb i zasolenie.

Wyniki badań prowadzonych w latach 1995-2020 pozwalają na ocenę jakości gleb i stanu ich zanieczyszczenia w 25-letniej perspektywie czasowej, w zależności od czynników antropogenicznych, takich jak regionalne zróżnicowanie produkcji rolniczej, jej intensyfikacja, oddziaływanie przemysłu, transportu i urbanizacji, oraz warunków środowiskowych, decydujących o przebiegu procesów glebowych.

Na terenie powiatu wieruszowskiego badania gleb ornych nie były prowadzone. Najbliżej gminy Łubnice badania prowadzono w latach 1995-2020 w miejscowości Bieniędzice (gm. Wieluń). Wyniki badań dostępne są na stronie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska pod adresem:

https://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/index.php?mod=pomiary&p=249

Erozja środowiska glebowego

Głównymi przyczynami degradacji gleb są skażenia przemysłowe i komunikacyjne, chemizacja rolnictwa, chemiczne metody walki ze szkodnikami pól i łąk oraz niewłaściwe metody uprawy. Skażenia przemysłowe i komunikacyjne dostają się do gleby przez powietrze lub za pośrednictwem wody, względnie też przy udziale obu tych czynników łącznie. Przykładem są kwaśne deszcze, zawierające związki siarki i prowadzące do zmiany kwasowości gleby i spadku jej żyzności. Pewnym paradoksem jest, że olbrzymi udział w degradacji gleb ma samo rolnictwo, którego podstawą są właśnie dobre i zdrowe gleby. Szkodliwy dla gleb wpływ mechanizacji i chemizacji rolnictwa bywa często negowany i bagatelizowany.

Zasadnicze działania mające na celu ochronę gleb sprowadza się do przeciwdziałania erozji gleb, do utrzymania w nich właściwych stosunków wodnych oraz zahamowania przenikania do gleb zanieczyszczeń.

Zadrzewienia śródpolne zwiększają wilgotność powietrza, a tym samym zmniejszają parowanie z gleb. Wpływają regulująco na temperaturę, stosunki wodne w glebie.

Walka z zanieczyszczeniami przemysłowymi i komunikacyjnymi gleb jest uzależniona od ogólnego zmniejszenia tych zanieczyszczeń w atmosferze i w wodach powierzchniowych. Część gazów spalinowych wzdłuż tras komunikacyjnych mogą skutecznie zatrzymać zadrzewienia i żywopłoty. Podobnie przed zanieczyszczeniami przemysłowymi pól pewną osłonę stanowią zadrzewienia śródpolne. Ochrona gleb jest uzależniona od ogólnego planu zagospodarowania kraju i od rozmiarów rozwoju przemysłu.

Osobnym zagadnieniem są zanieczyszczenia gleb spowodowane przez samo rolnictwo, a więc przez duże fermy hodowlane, przez środki ochrony roślin i nawozy sztuczne. Problemy te są możliwe do rozwiązania i w dużym stopniu zależą od omówionych poprzednio zdolności samoregulacyjnych gleb i całego środowiska.

Zagrożenie osuwiskami

Wg „Mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi”, wykonanej przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie, na terenie Gminy Łubnice nie zinwentaryzowano osuwisk oraz terenów zagrożonych osuwiskami.

Tabela 10. Analiza SWOT – Ochrona gleb

OCHRONA GLEB	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Brak istotnych zanieczyszczeń gleb, • Brak osuwisk na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Działania erozyjne powodująca zubożenie gleb. • Zakwaszenie gleb.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Dbłość indywidualnych rolników jako prywatnych przedsiębiorców o dobry stan gleb na swoich terenach, • Ograniczenie zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie natężenia ruchu kołowego - zanieczyszczenie metalami ciężkimi i WWA.

Źródło: Opracowanie własne

Prognoza stanu środowiska na lata obowiązywania POŚ

Działania w ramach polityki ekologicznej oraz programów ochrony środowiska w zakresie ochrony gleb zmagają do ochrony zasobów gleb nadających się do wykorzystania rolniczego i leśnego przed ich przeznaczeniem na inne cele, ochrony gleb przed degradacją i zanieczyszczeniem, powodowanymi oddziaływaniem czynników antropogenicznych i naturalnych (zmiany struktury fizycznej, stosunków wodnych i chemizmu gleb spowodowane działalnością inwestycyjną), zanieczyszczeniami przemysłowymi i transportowymi, naturalną erozją.

6.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

6.8.1 System gospodarowania odpadami komunalnymi

Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy Łubnice realizowany jest przez firmę, która została wybrana w trybie przetargu nieograniczonego.

W ramach systemu gospodarki odpadami komunalnymi właściciele nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy mają możliwość selektywnego zbierania odpadów „u źródła” czyli bezpośrednio na terenie nieruchomości. Selektywnym odbiorem odpadów komunalnych „u źródła” zostały objęte następujące frakcje odpadów:

a) zmieszane odpady komunalne:

b) odpady segregowane w tym:

- odpady komunalne zbierane jako frakcja „sucha”:
  - papier i tektury oraz opakowania z papieru i tektury
  - tworzywa sztuczne oraz opakowania z tworzyw sztucznych
  - opakowania wielomateriałowe
  - metale i opakowania metalowe
- odpady komunalne zbierane jako frakcja szkła
- odpady „Bio” resztki warzyw i owoców,

Raz w roku - w okresie wiosenno-letnim, realizowany jest objazdowy odbiór odpadów wielkogabarytowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz opon bezpośrednio sprzed posesji właścicieli nieruchomości.

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych działający na terenie oczyszczalni ścieków w Łubnicach przy ul. Byczyńskiej 5. Na terenie PSZOK przyjmowane są segregowane odpady

komunalne wytworzone w gospodarstwach domowych przez mieszkańców Gminy Łubnice. Do PSZOK-u nie są przyjmowane odpady powstające w wyniku prowadzenia działalności gospodarczej.

Na PSZOK - u mieszkańcy Gminy Łubnice mogą zostawiać następujące odpady komunalne:

- odpady ulegające biodegradacji - tylko odpady zielone
- szkło, w tym odpady opakowaniowe ze szkła,
- papier, w tym tektura, odpady opakowaniowe z papieru i tektury,
- tworzywa sztuczne, w tym odpady opakowaniowe tworzyw sztucznych,
- metal, w tym odpady opakowaniowe z metali,
- odpady opakowaniowe wielomateriałowe,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- zużyte opony - wyłącznie od rowerów, motorowerów, motocykli, samochodów osobowych,
- użyte baterie i akumulatory,
- chemikalia, opakowania po chemikaliach i opakowania po lekach,
- przeterminowane leki,
- odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym, w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek,
- świetlówki i żarówki,
- zużyte oleje silnikowe i inne odpady niebezpieczne (papa),
- odzież i tekstylia,
- odpady budowlano - rozbiórkowe i odpady powstałe po remontach do 2m³ rocznie na jedną nieruchomość.

W 2022 roku odebrano od właścicieli nieruchomości 1225,68 Mg odpadów komunalnych. Odpadów zmieszanych odebrano łącznie 735,540 Mg. Selektywnie u źródła oraz w PSZOK zebrano 528,3 Mg.

Tabela 11. Ilość odpadów komunalnych odebranych z terenu Gminy Łubnice w 2022 r.

Kod zebranych odpadów komunalnych	Rodzaj zebranych odpadów komunalnych	Razem [Mg]	Sposób zagospodarowania odebranych odpadów komunalnych
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	735,540	R12
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	1,460	R12
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	156,700	R12
15 01 07	Opakowania ze szkła	97,440	R5
16 01 03	Zużyte opony	7,300	R1
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,040	R12
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	152,640	R3
20 02 03	Odpady nie ulegające biodegradacji	37,080	R12
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	29,340	R12

17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	8,140	R12
RAZEM		1225,68	

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Łubnice za rok 2022

Tabela 12. Ilość odpadów komunalnych odebranych w PSZOK w 2022 r.

Kod zebranych odpadów komunalnych	Rodzaj zebranych odpadów komunalnych	Razem [Mg]	Sposób zagospodarowania odebranych odpadów komunalnych
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	2,400	R5
17 09 04	17 09 04 Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	3,700	R12
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	7,680	R3
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	22,680	R12
15 01 07	Opakowania ze szkła	1,700	R5
RAZEM		38,160	

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Łubnice za rok 2022

Edukacja ekologiczna

Gmina prowadzi edukacją ekologiczną w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.

6.8.2 Uzyskane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych osiągnięte przez Gminę Łubnice w 2022 roku

W 2022 roku Gmina Łubnice osiągnęła:

- prawidłowy poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania (Tr) na poziomie Tr = 0,44 %.
- poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości 40,13%.
- poziom składowania odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych w 2022 roku, w wysokości 16,09%, natomiast w 2021 roku wyniósł 11,93%.

Podsumowując, Gmina Łubnice osiągnęła w roku 2022 roku wszystkie wymagane poziomy.

6.8.3 Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi

Biorąc pod uwagę fakt, iż gmina nie prowadzi we własnym zakresie instalacji komunalnej, oraz nie realizuje inwestycji w ramach zagospodarowania odpadów komunalnych, nie przejawia więc istotnych potrzeb inwestycyjnych w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.

Ewentualne potrzeby inwestycyjne w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy mogą obejmować utwardzenie terenu Gminnego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Łubnicach, zlokalizowanego na terenie oczyszczalni ścieków w Łubnicach, ul. Byczyńska 5 oraz wykonanie wiaty w celu zabezpieczenia odpadów zebranych na terenie PSZOK.

W 2023 roku zawarto umowę z Wykonawcą na rekultywację składowiska odpadów w Łubnicach. Przewidywany termin zakończenia inwestycji to 31.12.2025 rok.

Kontynuowana będzie realizacja - Programu usuwania wyrobów zawierających azbest.

Tabela 13. Analiza SWOT – Gospodarka odpadami

GOSPODARKA ODPADAMI	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Przejęcie zarządzania Systemem Gospodarki Odpadami komunalnymi przez gminę. Stały wzrost udziału zebranych selektywnie odpadów w ogólnej masie zebranych odpadów komunalnych. Efektywny system zbiórki odpadów azbestowych pochodzących z gospodarstw domowych. 	<ul style="list-style-type: none"> Coroczny wzrost ilości zebranych odpadów komunalnych
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Osiągnięcie zakładanych poziomów odzysku i recyklingu odpadów użytkowych zgodnie z obowiązującymi przepisami. Poprawa stanu estetycznego gminy poprzez wyeliminowanie dzikich wysypisk odpadów oraz przeciwdziałanie skażenia wód podziemnych. 	<ul style="list-style-type: none"> Spalanie odpadów w paleniskach domowych poprzez ich wykorzystywanie jako źródła energii. Wypalanie traw i ściernisk powodujących zanieczyszczenie powietrza oraz zagrożenie pożarami.

Prognoza stanu środowiska na lata obowiązywania POŚ

Sukcesywnie prowadzona gospodarka odpadami wraz z odpowiednią edukacją mieszkańców doprowadzi do osiągnięcia zakładanych poziomów odzysku i recyklingu odpadów użytkowych zgodnie z obowiązującymi przepisami.

6.9 Zasoby przyrodnicze

6.9.1 Lasy

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia gruntów leśnych na terenie gminy Łubnice wynosi 641,53 ha, co daje lesistość na poziomie 10,5%. Strukturę gruntów leśnych na terenie gminy przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 14. Struktura gruntów leśnych na terenie gminy Łubnice w 2022 r.

Powierzchnia gruntów leśnych	ha	561,15
Lesistość	%	10,5
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	83,88
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	81,11
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	80,11
Grunty leśne prywatne	ha	558,38
Powierzchnia lasów	ha	641,53
Powierzchnia lasów publicznych	ha	83,15
Powierzchnia lasów prywatnych	ha	558,38

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Lasy Państwowe na terenie Gminy Łubnice znajdują się w zarządzie Nadleśnictwa Przedborów, które podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu (RDLP).

Podstawowym gatunkiem lasotwórczym jest sosna zwyczajna, natomiast pozostałe gatunki drzew stanowią: dąb, olsza, lokalnie brzoza i świerk. Większość lasów znajdujących się na obszarze Gminy pełni funkcje wodochronne i glebochronne.

Nadzór nad lasami znajdującymi się na terenie gminy, z wyłączeniem lasów prywatnych, sprawuje Nadleśnictwo Przedborów, należące do Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Łodzi. Nadleśnictwo prowadzi gospodarkę leśną w oparciu o Plan Urządzenia Lasu sporządzony na lata 2021-2030 zatwierdzony decyzją Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 24.09.2021 r., znak: DLŁ-WGL.8100.62.2021.

6.9.2 Zwierzęta

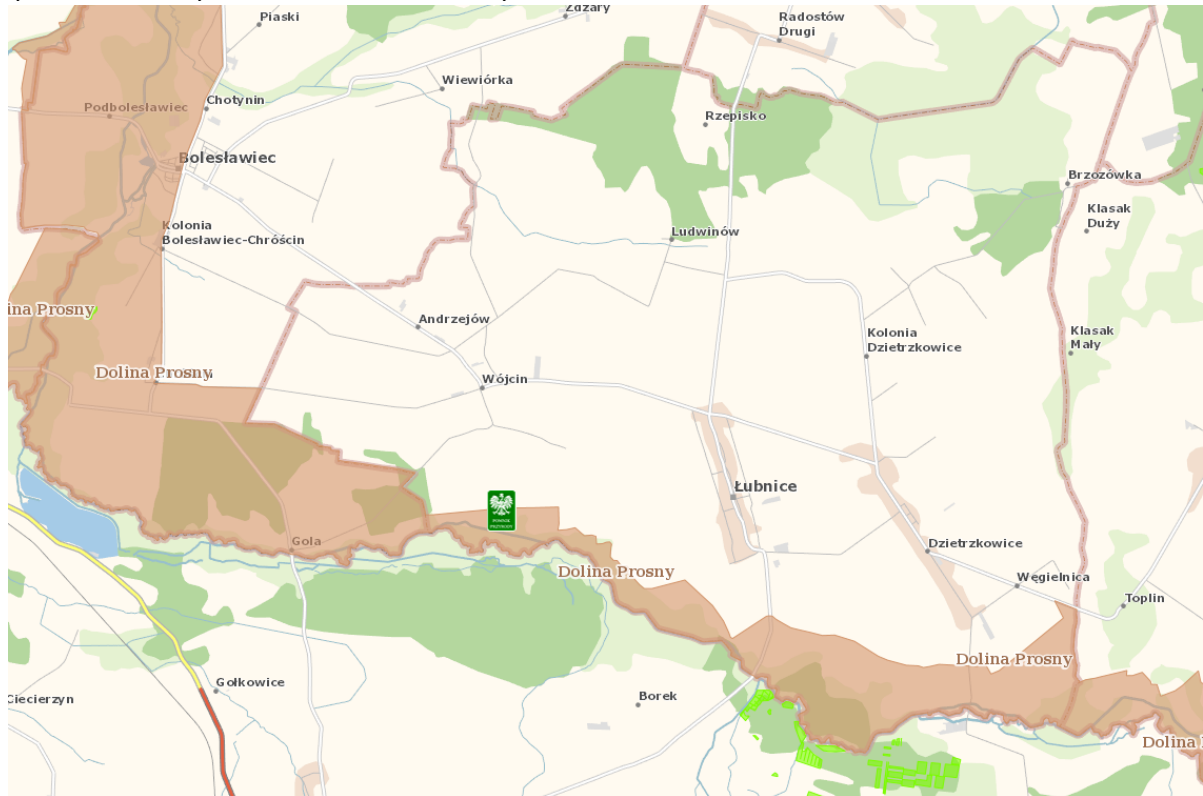
Do zwierząt występujących na terenie Gminy można zaliczyć między innymi: jeż zachodni, ryjówka aksamitna, kret, nietoperze – gacek wielkouch, bobry, płazy: ropucha szara, kumak nizinny, rzekotka drzewna, gady: jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, zaskroniec, gryznie: karczownik ziemnowodny, nornica ruda, darniówka zwyczajna, ptaki: kania ruda, kania czarna, bocian biały, żuraw, kuropatwa, bażant.

6.9.3 Obszary chronione

Na terenie Gminy Łubnice występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar chronionego krajobrazu Dolina Proсны
- Pomnik przyrody, Mikołaj.

Rysunek 6. Obszary chronione na terenie Gminy Łubnice.

Źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/> Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Prosny

Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Rzeki Prosny” został utworzony na mocy Rozporządzenia Wojewody Kaliskiego Nr 65 z dnia 20 grudnia 1996 roku.

Szczególny walor krajobrazowy nadaje Prośnie, powtarzające się regularnie, występowanie na przemian brzegów wklęsłego i wypukłego. Skarpy przybrzeżne koryta rzeki porastają łągi zboczowe oraz zarośla wiklinowe. W części przybrzeżnej oraz w starorzeczach doliny Prosny występuje około 50 różnego typu naturalnych i seminaturalnych zbiorowisk roślinnych. Na terenie tym spotkać można wiele roślin chronionych, w tym takich jak grzebień biały, grązel żółty, kruszyna pospolita. Swoje miejsca lęgowe mają tu też chronione gatunki ptaków – m.in. gołębiarz, łabędź niemy, błotniak stawowy, czajka, niteczka, dudek, kobuz.

Pomniki przyrody

Na terenie Gminy Łubnice zlokalizowany jest jeden pomnik przyrody – Mikołaj - wiąz szypułkowy - *Ulmus laevis* (*Ulmus pedunculata*, *Ulmus effusa*), o wysokości 29 m i obwodzie 377 cm.

Tabela 15. Analiza SWOT – zasoby przyrodnicze

Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Występowanie obszarów chronionych, • Bogate środowisko przyrodnicze – duża różnorodność roślin i zwierząt. • Prowadzenie działalności dydaktycznej i edukacyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak wystarczającej inwentaryzacji przyrodniczej gminy, wypalanie traw
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Wysokie nakłady przewidziane ze środków 	<ul style="list-style-type: none"> • Presja w zakresie wykorzystywania

<p>pomocowych UE na ochronę środowiska.</p> <ul style="list-style-type: none"> Wysoka różnorodność krajobrazowa, siedliskowa, gatunkowa i genetyczna, występowanie wielu roślin i zwierząt rzadkich w skali krajowej i europejskiej. 	<p>terenów przyrodniczo cennych pod zabudowę</p>
---	--

Źródło: Opracowanie własne

Prognoza stanu środowiska na lata obowiązywania POŚ

Różnorodność i bogactwo przyrodnicze gminy, okazy przyrody ożywionej będące przedmiotem ochrony, stwarzają szanse na ich wykorzystanie dla przyszłego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Rozwój terenów zielonych przyczyni się do wzrostu komfortu życia mieszkańców i ochrony obszarów chronionych.

6.10 Zagrożenia poważnymi awariami

Pojęcie „poważne awarie” – określa art. 3 pkt 23 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2022 poz. 2556 z późn. zm.) - rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Na podstawie „Rejestru zdarzeń o znamionach poważnej awarii i poważnych awarii” opracowanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ostatnich latach nie odnotowano poważnych awarii. Na terenie gminy Łubnice nie występują zakłady o dużym ani o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Na obszarze gminy Łubnice występuje szereg innych zagrożeń:

- zagrożenia pożarowe - powstają głównie w obszarach rolnych (szczególnie nieużytkach), leśnych (szczególnie zwarte kompleksy leśne) i obszarach o zwartej zabudowie, prawdopodobieństwo wystąpienia pożaru wzrasta szczególnie w okresach suszy, okresie wypalania suchych traw i pozostałości roślinnych na powierzchni.
- zagrożenia wynikające z transportu drogowego - szlaki komunikacji drogowej są potencjalnymi miejscami zagrożenia pożarowego, chemicznego oraz ekologicznego. Wynika to z faktu, że szlakami tymi transportowane są materiały niebezpieczne dla ludzi i środowiska np.: amoniak, chlor, kwas siarkowy, dwutlenek siarki, siarkowodór, paliwa (olej napędowy, benzyna).
- zagrożenie powodziowe - na terenie gminy Łubnice występuje bezpośrednie zagrożenie powodziowe. Ponadto mogą wystąpić lokalne podtopienia gospodarstw w wyniku gwałtownych opadów deszczu na terenach gdzie drobne ciekły wodne nie będą w stanie pomieścić nadmiernej ilości wody opadowej.
- huragany i silne wiatry: w przypadku występowania silnych wiatrów i huraganów istnieje duże prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożenia związanego z uszkodzeniem lub zniszczeniem linii elektroenergetycznych przebiegających przez obszar gminy i związane z tym wystąpienia przerw w dostawach energii elektrycznej. Silne wiatry i huragany mogą również powodować nieodwracalne szkody w drzewostanie gminy – wystąpienie licznych wiatrolomów.

Zadania koordynacji m.in. prac związanych z poważnymi awariami i ewentualnie powstałymi zagrożeniami regulują stosowne procedury dot. obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego na szczeblu jednostki samorządowej, w powiązaniu z działaniem służb ratowniczych (strażą pożarną,

policją, pogotowiem ratunkowym, pogotowiem energetycznym, pogotowiem gazowym, pogotowiem wodociągowo-kanalizacyjnym).

Na terenie gminy działa 5 jednostek OSP (jednostki z Dietrzkowic i Łubnic są włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego). Jednostki są dobrze wyposażone w sprzęt pożarniczy i samochody. Łącznie posiadają 7 samochodów pożarniczych w tym średnich 5, lekkich 2. W 2022 roku OSP wyjechały do zdarzeń 38 razy, w tym do 14 pożarów, 33 miejscowych zagrożeń (wypadki drogowe, podtopienia, usuwanie skutków nawałnic, silnie wiejących wiatrów) oraz 1 raz do fałszywego alarmu. Zestawienie wyjazdów jednostek OSP za rok 2022 w rozbiciu na pożary, miejscowe zagrożenia oraz fałszywe alarmy:

L.p.	Jednostka OSP	pożary	miejscowe zagrożenia	fałszywe alarmy
1.	Kolonia Dietrzkowice	2	2	0
2.	Ludwinów	0	1	0
3.	Wójcin	4	7	0
4.	Dietrzkowice	3	8	0
5.	Łubnice	5	15	1

Tabela 16. Analiza SWOT - Zagrożenia poważnymi awariami

ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> Dobrze wyposażone i wyszkolone jednostki OSP. Gotowość służb na terenie gminy do usuwania i ochrony przed awariami. 	<ul style="list-style-type: none"> Drogi, którymi mogą być transportowane substancje niebezpieczne.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> Dostępność do środków unijnych, pozwalających na dokonanie zasadniczej przebudowy infrastruktury technicznej w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> Zdarzenia losowe przy ciągach komunikacyjnych (wypadki, rozszczelnienia).

Prognoza stanu środowiska na lata obowiązywania POŚ

Prognozuje się występowanie coraz mniejszej liczby awarii z uwagi na coraz lepszy stan infrastruktury technicznej oraz coraz lepsze zabezpieczenia przed awariami.

7 Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska wynikają ze zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji. Podejmowane działania przyczynią się również do osiągnięcia celów powiatowych.

7.1 Cele i kierunki działań przyjęte do realizacji

Tabela 17. Obszary i kierunki interwencji

L.p.	Obszar interwencji	Cele / kierunki interwencji
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie niskiej emisji, poprawę efektywności energetycznej oraz wzrost poziomu wykorzystania odnawialnych źródeł energii.</p> <p>Kierunki interwencji:</p> <ol style="list-style-type: none"> Ograniczenie zużycia energii i wytwarzanie energii z odnawialnych źródeł - budynki i infrastruktura publiczna. <ul style="list-style-type: none"> Modernizacja budynków użyteczności publicznej (<i>termomodernizacja, instalacja OZE, wymiana źródła c.o. i c.w.u., wymiana oświetlenia</i>). Modernizacja oświetlenia ulicznego. Ograniczenie zużycia energii - transport. <ul style="list-style-type: none"> Utrzymanie dróg w sposób ograniczający wtórną emisję zanieczyszczeń (<i>remonty i poprawa stanu nawierzchni dróg</i>). Ograniczenie zużycia energii i wytwarzanie energii z odnawialnych źródeł - budownictwo mieszkaniowe. <ul style="list-style-type: none"> Wymiana niskosprawnych kotłów Montaż instalacji odnawialnych źródeł energii. Termomodernizacja budynków mieszkalnych. Ograniczenie zużycia energii - sektor działalności gospodarczej. <ul style="list-style-type: none"> Termomodernizacja budynków, instalacja odnawialnych źródeł energii, wymiana źródła c.o. i c.w.u. Poprawa efektywności energetycznej urządzeń, technologii i pojazdów. Działania informacyjne, edukacyjne i planistyczne . <ul style="list-style-type: none"> Edukacja i informacja o niskiej emisji /kampanie informacyjne i promocyjne. Wdrożenie zasad zielonych zamówień publicznych w Urzędzie Gminy i jednostkach. Planowanie przestrzenne z uwzględnieniem ochrony powietrza. Aktualizacja dokumentów planistycznych.
2.	Zagrożenie hałasem	<p>Cel: Ograniczenie emisji hałasu</p> <p>Kierunki interwencji:</p> <ol style="list-style-type: none"> Działania inwestycyjne oraz administracyjne w zakresie dotrzymania standardów poziomów hałasu w środowisku

3	Pola elektromagnetyczne	<p>Cel: Minimalizacja oddziaływania promieniowania niejonizującego</p> <p>Kierunki interwencji: Działania inwestycyjne oraz administracyjne w zakresie dotrzymania standardów poziomów PEM</p>
4.	Gospodarowanie wodami	<p>Cele: Gospodarowanie wodami dla ochrony przed: powodzią, suszą i deficytem wody, ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi</p> <p>Kierunki interwencji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Działania lokalne poprawiające stan wód powierzchniowych i podziemnych: <ul style="list-style-type: none"> • Ograniczanie zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł rozproszonych: zanieczyszczeń z terenów zurbanizowanych, w tym spływów powierzchniowych zanieczyszczonych ścieków opadowych do wód podziemnych, 2. Działanie na rzecz zabezpieczenia gminy przed powodzią i suszą hydrologiczną: <ul style="list-style-type: none"> • Właściwe zagospodarowanie terenów zagrożonych powodzią i suszą hydrologiczną z uwzględnieniem wymagań dotyczących oceny zagrożenia tymi zdarzeniami, • Sukcesywne prowadzenie prac konserwacyjnych i modernizacyjnych w obrębie urządzeń wodnych, • Wdrożenie ochrony naturalnych terenów zalewowych, • Wyznaczenie i wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego wytycznych z map zagrożenia i ryzyka powodziowego lub innych branżowych dokumentów w tym zakresie, propagowanie całkowitego zakazu realizacji inwestycji budowlanych niezwiązanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym na tych obszarach, • Współdziałanie z administracją rządową i sąsiednimi samorządami w celu realizacji kompleksowego systemu ochrony przed powodzią.
5.	Gospodarka wodno-ściekowa	<p>Cel: Wyposażenie terenu gminy w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną.</p> <p>Kierunki interwencji: Rozbudowa istniejącego systemu kanalizacji jest nadal głównym celem rozwoju infrastruktury gminy i jest prowadzony zgodnie z możliwościami finansowymi gminy.</p>
6.	Zasoby geologiczne	<p>Cel: Racjonalna gospodarka zasobami kopalin ze złóż.</p> <p>Kierunki interwencji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uwzględnianie w Planach zagospodarowania przestrzennego wszystkich złóż w granicach ich udokumentowania wraz z zapisami o ochronie ich obszarów przed trwałym zainwestowaniem. 2. Zapobieganie powstawaniu nielegalnych wyrobisk.
7.	Gleby	<p>Cel: Zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi, zapobieganie degradacji gleb, powierzchni ziemi oraz właściwe gospodarowanie gruntami.</p> <p>Kierunki interwencji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi, 2. Rozwój monitoringu gleb, 3. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy w zakresie właściwego użytkowania gruntów i gleb.

		4. Identyfikacja i monitoring osuwisk.
8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	<p>Cel: Racjonalna gospodarka odpadami wytworzonymi w gminie zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami.</p> <p>Kierunki interwencji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Osiągnięcie poziomów recyklingu surowców oraz ograniczenia ilości składowania odpadów ulegających biodegradacji, 2. Zwiększenie ilości odzyskiwanych odpadów wielkogabarytowych, budowlanych, niebezpiecznych, opakowaniowych, biodegradowalnych i innych, 3. Zwiększenie możliwości wydzielenia odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych, 4. Kontynuacja działań na rzecz demontażu wyrobów zawierających azbest z budynków mieszkalnych i bezpieczne usunięcie ich z terenu gminy. 5. Edukacja mieszkańców na temat konieczności segregowania i właściwego postępowania z odpadami, 6. Edukacja na temat szkodliwości azbestu oraz bezpiecznych metod usuwania i unieszkodliwiania odpadów azbestowych.
9.	Zasoby przyrodnicze	<p>Cel: Ochrona różnorodności biologicznej, zapobieganie degradacji ekosystemów w szczególności objętych przestrzenną formą ochrony, zrównoważona gospodarka leśna, tworzenie zielonej infrastruktury.</p> <p>Kierunki interwencji w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrona różnorodności biologicznej oraz zapewnienie ciągłości istnienia gatunków i stabilności ekosystemów poprzez zrównoważone użytkowanie jej elementów, 2. Przywracanie do stanu właściwego zasobów i składników przyrody, 3. Utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków flory fauny, 4. Uwzględnienie terenów chronionych i zasad ich ochrony w planowaniu przestrzennym, 5. Popularyzacja idei ochrony przyrody. <p>Kierunki interwencji w zakresie ochrony lasów i zieleni urządzonej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zachowanie i zwiększenie terenów leśnych oraz innych terenów zielonych (parki, boiska, obszary zieleni na terenach gminnych, zieleń przydrożna, zieleń gminna), 2. Zrównoważona gospodarka leśna, 3. Stworzenie warunków ochrony korytarzy leśnych.
10.	Zagrożenie poważnymi awariami	<p>Cel: Zmniejszenie zagrożenia dla mieszkańców i środowiska z powodu transportu materiałów niebezpiecznych oraz gazociągów</p> <p>Kierunki interwencji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie i stałe ulepszanie współpracy organów i służb ratownictwa biorących udział w przeciwdziałaniu bądź usuwaniu skutków poważnych awarii i zagrożeń naturalnych, 2. Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii dla ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego, działalności gospodarczej.

7.2 Działania poprawiające stan środowiska wraz z harmonogramem

Działania poprawiające stan środowiska naturalnego na terenie Gminy Łubnice będą prowadzone jako:

- działania własne gminy – realizowane w większości przez samorząd oraz jednostki bezpośrednio podległe gminie,
- działania koordynowane – realizowane są przez jednostki i instytucje działające na terenie gminy w sektorze gospodarki komunalnej, organizacje pozarządowe, instytucje państwowe realizujące zadania z zakresu monitoringu środowiska, zadania w zakresie bezpieczeństwa publicznego (interesariusze) itp.

Poprawa stanu środowiska uzależniona jest od poprawy stanu jego poszczególnych komponentów: powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych, zasobów przyrodniczych. Natomiast na podniesienie komfortu życia mieszkańców gminy składa się kilka czynników, które wzajemnie się uzupełniają, m.in.: poprawa warunków bytowych, poprawa stanu wyposażenia gminy w urządzenia obsługi turystyki, rekreacji i wypoczynku, wzrost atrakcyjności środowiska przyrodniczego i krajobrazowego, ale również poprawa stanu jakości wód, powietrza oraz terenów leśnych.

Tabela 18. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem 2024 - 2030

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Koszt i źródła finansowania	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa					
1	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie niskiej emisji, poprawę efektywności energetycznej oraz wzrost poziomu wykorzystania odnawialnych źródeł energii.	Zanieczyszczenia, ze względu na które strefa łódzka została zaliczona do klasy C	Brak przekroczeń	Brak przekroczeń	<p>Ograniczenie zużycia energii i wytwarzanie energii z odnawialnych źródeł – budynki i infrastruktura publiczna,</p> <p>Ograniczenie zużycia energii - transport,</p> <p>Ograniczenie zużycia energii i wytwarzanie energii z odnawialnych źródeł - budownictwo mieszkaniowe,</p> <p>Ograniczenie zużycia energii - sektor działalności gospodarczej,</p> <p>Działania informacyjne, edukacyjne i planistyczne,</p>	<p>Sukcesywna modernizacja oświetlenia ulicznego w gminie</p>	<p>Spółka Oświetlenie Uliczne i Drogowe w Kaliszu</p>	<p>700 000 zł</p> <p>Program EKO Latarnia – Poprawa efektywności energetycznej systemów oświetlenia zewnętrznego</p>	<p>brak środków finansowych</p>
							<p>Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej</p> <p><i>Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Łubnicach wraz z wymianą źródła ciepła</i></p> <p><i>Budowa instalacji fotowoltaicznych na terenie obiektów Gminy Łubnice – 200 kW</i></p>	<p>Gmina Łubnice</p>	<p>Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych</p> <p>Budżet gminy, środki zewnętrzne</p> <p>3 800 000 zł</p> <p>1 200 000 zł</p>	<p>brak środków finansowych</p>
							<p>Montaż odnawialnych źródeł energii w indywidualnych gospodarstwach domowych</p>	<p>Program „Czyste powietrze”, mieszkańcy</p>	<p>ok. 5 975 000 zł</p>	<p>brak środków finansowych</p>
							<p>Wymiana źródeł ciepła w indywidualnych gospodarstwach domowych</p>			<p>brak środków finansowych</p>

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łubnice

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Koszt i źródła finansowania	Ryzyka				
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa									
			Długość dróg gminnych	Ok. 200 km	Ok. 200 km		Utrzymanie dróg w sposób ograniczający niską emisję	Urząd Gminy	Ok. 100 tys. rocznie	brak środków finansowych				
			Liczba kontroli	-	W miarę potrzeb		Działania kontrolne i egzekucyjne zmierzające do eliminacji spalania odpadów w kotłowniach domowych	Urząd Gminy	Budżet gminy	brak środków finansowych				
			Liczba akcji edukacyjnych	1	1		Edukacja i informacja o niskiej emisji	Urząd Gminy	-	brak środków finansowych				
			Liczba opracowanych dokumentów	2	2		Planowanie strategiczne z uwzględnieniem ochrony powietrza	Urząd Gminy	12 000 zł Budżet Gminy	brak środków finansowych				
			2	Zagrożenie hałasem	Ograniczenie emisji hałasu		Przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu komunikacyjnego w punktach pomiarowych na terenie gminy	0	Równa wartości bazowej	Działania inwestycyjne oraz administracyjne w zakresie dotrzymania standardów poziomów hałasu w środowisku	Wspieranie działań inwestycyjnych zmierzających do modernizacji i przebudowy dróg i ulic dla terenów szczególnego zagrożenia hałasem	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe	b.d.	-
							Liczba dokumentów MPZP	1	1		Uwzględnianie w MPZP wymogów ochrony akustycznej	Urząd Gminy	b.d.	-
3	Pola elektromagnetyczne	Minimalizacja oddziaływania promieniowania niejonizującego	Przypadki przekroczeń wartości dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych	0	0	Działania inwestycyjne oraz administracyjne w zakresie dotrzymania standardów poziomów PEM	Uwzględnienie w MPZP wymogów ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym Gminy Minimalizowanie liczby wysokich	Urząd Gminy Starostwo Powiatowe	b.d.	-				

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łubnice

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Koszt i źródła finansowania	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa					
							konstrukcji antenowych i lokalizowanie urzędzeń nadawczych kilku użytkowników na jednej konstrukcji wspornej			
4	Gospodarowanie wodami	Gospodarowanie wodami dla ochrony przed: powodzią, suszą i deficytem wody. Minimalizacja ryzyka powodziowego. Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi.	a)Udział JCWP o aktualnie dobrym stanie b)Udział JCWPd o dobrej lub zadowalającej jakości	a) 0 z 6 b) 2 z 2	Wartość równa lub wyższa od bazowej	Działania lokalne poprawiające stan wód powierzchniowych i podziemnych	Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	GIOŚ, WIOŚ w Łodzi Urząd Gminy	b.d.	-
			Liczba podjętych działań	1	1	Działanie na rzecz zabezpieczenia gminy przed powodzią i suszą hydrologiczną	Przeciwdziałanie powodzi oraz suszy hydrologicznej	RZGW Poznań– Polskie wody	b.d.	-
5	Gospodarka wodno-ściekowa	Wyposażenie terenu gminy w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną	Długość sieci wodociągowej, Ilość przyłączy, % zwodoc. gminy Długość sieci kanalizacyjnej, Ilość przyłączy, % skanalizowania gminy, Liczba oczyszczalni ścieków	Wskaźniki rozdział 6.5	b.d.	Wyposażenie terenu gminy w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną.	Rozbudowa istniejącego systemu kanalizacji jest nadal głównym celem rozwoju infrastruktury gminy i jest prowadzony zgodnie z możliwościami finansowymi gminy.	Urząd Gminy	Środki zewnętrzne FEDŁ NFOSIGW WFOŚ Środki rządowe	brak środków finansowych
6	Zasoby geologiczne	Racjonalna gospodarka zasobami kopalin ze złóż	Liczba złóż	0	0	Zapobieganie powstawaniu nielegalnych wyrobisk	Uwzględnianie w Planach zagospodarowania przestrzennego wszystkich złóż w	Urząd Gminy	b.d.	-

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łubnice

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Koszt i źródła finansowania	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa					
							granicach ich udokumentowania			
7	Gleby	Zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi, zapobieganie degradacji gleb, powierzchni ziemi oraz właściwe gospodarowanie gruntami	Powierzchnia użytków rolnych (ha)	5 045,15	Wartość równa lub wyższa od bazowej	Zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi, Rozwój monitoringu gleb	Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy w zakresie właściwego użytkowania gruntów i gleb, Badanie gleb i zapobieganie degradacji gleb	Urząd Gminy	b.d.	brak środków finansowych
8	Gospodarka odpadami	Racjonalna gospodarka odpadami wytworzonymi w gminie	Masa odebranych odpadów komunalnych	1225,68	-	Osiągnięcie poziomów recyklingu surowców oraz ograniczenia ilości składowania odpadów ulegających biodegradacji	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych - doskonalenie systemu zbiórki odpadów komunalnych z terenu gminy	Urząd Gminy, mieszkańcy	Ok. 1,3 mln rocznie	Rosnące koszty gospodarki odpadami
			Masa odebranych odpadów komunalnych zebranych selektywnie	528,3	> 528,3			Urząd Gminy, mieszkańcy		brak środków finansowych
			Liczba akcji edukacyjnych	1	1	Edukacja mieszkańców na temat właściwego postępowania z odpadami,	Edukacja ekologiczna związana z gospodarką odpadami	Urząd Gminy, mieszkańcy	-	brak środków finansowych
			Masa odebranych odpadów zawierających azbest	113,08 Mg	0 Mg	Kontynuacja działań na rzecz demontażu wyrobów zawierających azbest	Realizacja Programu usuwania azbestu	Urząd Gminy, mieszkańcy	Budżet Gminy WFOSiGW	brak środków finansowych
9	Zasoby przyrodnicze	Ochrona różnorodności biologicznej,	Liczba obszarów cennych przyrodniczo:	1	1	Ochrona różnorodności biologicznej oraz	Bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych	Urząd Gminy	b.d.	brak środków finansowych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łubnice

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Koszt i źródła finansowania	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa					
		zapobieganie degradacji ekosystemów w szczególności objętych przestrzenną formą ochrony, zrównoważona gospodarka leśna, tworzenie zielonej infrastruktury.	Ilość pomników przyrody	1	1	zapewnienie ciągłości istnienia gatunków i stabilności ekosystemów poprzez zrównoważone użytkowanie jej elementów.	Bieżąca pielęgnacja pomników przyrody w gminie, bieżąca konserwacja drzew i zieleni	Urząd Gminy	b.d.	brak środków finansowych
			Powierzchnia lasów na terenie gminy (ha)	642,26	Wartość równa lub wyższa od bazowej	Zachowanie i zwiększenie terenów leśnych oraz innych terenów zielonych (parki, boiska, obszary zieleni na terenach gminnych, zieleń przydrożna, zieleń gminna),	Uwzględnienie w miejscowych dokumentach planistycznych form ochrony przyrody	Urząd Gminy	b.d.	-
			Powierzchnia terenów zieleni urządzonej na terenie gminy (ha)	0,1	Wartość równa lub wyższa od bazowej		Rozwój zieleni gminnej	Urząd Gminy	b.d.	brak środków finansowych
10	Zagrożenie poważnymi awariami	Ograniczanie zagrożeń dla mieszkańców i środowiska	Liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii	0	0	Wspieranie i stałe ulepszanie współpracy organów i służb ratownictwa biorących udział w przeciwdziałaniu bądź usuwaniu skutków poważnych awarii i zagrożeń naturalnych.	Współpraca z organami i służbami ratownictwa biorącymi udział w przeciwdziałaniu bądź usuwaniu skutków poważnych awarii	Urząd Gminy	Ok. 100 000 zł rocznie Budżet Gminy	-

Źródło: opracowanie własne

Tabela 19. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (zł)	Źródła finansowania	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Rozwój sieci monitoringu powietrza	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	b.d.	Budżet Państwa	Poziomy zanieczyszczeń powietrza
		Termomodernizacja budynków jednorodzinnych	Właściciele budynków	b.d.	Środki własne, kredyty, „Czyste Powietrze”	Wskaźnik poprawy efektywności energetycznej budynków
		Termomodernizacja budynków i wymiana źródeł ciepła na niskoemisyjne	Mieszkańcy Gminy, Przedsiębiorcy	b.d.	FEDŁ, WFOŚiGW, NFOŚiGW, „Czyste Powietrze”	redukcja emisji CO2, redukcja emisji pyłu PM10
2.	Zagrożenie hałasem	Rozwój sieci monitoringu hałasu	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	b.d.	Budżet Państwa	Poziomy emisji hałasu
3.	Pola elektromagnetyczne	Kontynuowanie monitoringu pól elektromagnetycznych	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	b.d.	Budżet Państwa	Poziom PEM
4.	Gospodarowanie wodami	Systematyczna konserwacja rzek i cieków	RZGW Poznań– Polskie wody	b.d.	Środki UE, Budżet Państwa, Budżet Gminy	Ilość wykonanych prac, zakres robót
		Ochrona przed powodzią – budowa i konserwacja urządzeń przeciwpowodziowych	RZGW Poznań– Polskie wody	b.d.	Środki UE, Budżet Państwa, Budżet Gminy	Ilość wykonanych prac, zakres robót
5.	Gospodarka wodno-ściekowa	Podłączenia do sieci kanalizacyjnej – gmina koordynacja	Gmina Łubnice Mieszkańcy Gminy	b.d.	Budżet Gminy Środki Mieszkańców WFOŚiGW FEDŁ	Liczba przyłączy kanalizacyjnych, liczba zbiorników okresowo-wybieralnych.
6.	Zasoby geologiczne	Egzekwowanie systemu kontroli i kar za nielegalną eksploatację kopalni	Okręgowy Urząd Górniczy	b.d.	n.d.	Ilość prowadzonych postępowań
7.	Gleby	Prowadzenie monitoringu jakości gleby i ziemi	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	b.d.	Budżet Państwa	Poziom zanieczyszczenia gleb
8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu	Udział w tworzeniu systemów regionalnych instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych	Gminy regionu wierszowskiego	b.d.	Budżety gminy, Budżet Państwa, NFOŚiGW, Środki unijne	Postęp prac w zakresie tworzenia systemu regionalnego

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łubnice

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (zł)	Źródła finansowania	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania
	odpadów					
9.	Zasoby przyrodnicze	Coroczne zalesianie gruntów	Prywatni właściciele	b.d.	Środki własne właścicieli gruntów	Ewidencja obszarów zalesionych
10.	Zagrożenie poważnymi awariami	Usuwanie skutków poważnych awarii przemysłowych i drogowych	Komenda Powiatowa PSP w Wieruszowie	Według potrzeb	Budżet Państwa	Ilość poważnych awarii drogowych na terenie Gminy Łubnice

Źródło: opracowanie własne

8 System realizacji programu ochrony środowiska

8.1 Zarządzanie programem

Nadzór nad realizacją programu w praktyce oznacza określenie zasad zarządzania nim wraz z ustaleniem mechanizmu monitorowania jego realizacji. Program ochrony środowiska dla Gminy Łubnice jest dokumentem o charakterze strategicznym. Stanowi instrument wspomagający realizację prawa miejscowego, pozostając w ścisłym związku z planami zagospodarowania przestrzennego, decyzjami o warunkach zabudowy i zagospodarowania oraz decyzjami związanymi z realizacją przedsięwzięć w zakresie gospodarki wodno – ściekowej, gospodarki odpadami, rozwojem terenów zielonych i innych. Gmina posiada kompetencje pozwalające mu realizować zawarte w programie cele i zadania. Aby jednak ta realizacja przebiegała spójnie z polityką regionalną konieczne jest przygotowanie struktur administracyjnych do ścisłej współpracy z organami dysponującymi znacznie szerszymi uprawnieniami wynikającymi z ich kompetencji.

Sformułowanie zasad zarządzania środowiskiem stanowi podstawę sprawnej realizacji i kontroli działań programowych.

Zarządzenie środowiskiem opiera się na wykorzystaniu:

- Instrumentów prawnych – ustaw i rozporządzeń, dających odpowiednie kompetencje organom administracji rządowej i samorządowej oraz organom administracji specjalnej,
- Instrumentów finansowych (źródła finansowania programu - opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska, administracyjnych kar pieniężnych, funduszy celowych,
- Instrumentów społecznych - współdziałania i partnerstwa, edukacji ekologicznej, komunikacji społecznej,
- Instrumentów strukturalnych – strategii i programów wdrożeniowych.

Informacja i komunikacja, to instrumenty niezbędne do prowadzenia skutecznej edukacji ekologicznej społeczeństwa. Kierunki zaproponowane w niniejszym dokumencie mają posłużyć rozbudzeniu świadomości ekologicznej i spowodować włączenie się mieszkańców gminy w działania na rzecz ochrony środowiska.

Wśród wielu tematów edukacji ekologicznej, znaczące miejsce należy przypisać edukacji w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, ochrony powietrza atmosferycznego, oszczędności energii i wody. Rzetelna informacja o stanie środowiska i działaniach na rzecz jego ochrony oraz umiejętność komunikowania się ze społeczeństwem są warunkiem podniesienia poziomu świadomości ekologicznej. Możliwość informowania mieszkańców gminy dają lokalne środki masowego przekazu, specjalne biuletyny lub też środki pośrednie, takie jak pozarządowe organizacje ekologiczne.

8.2 Współpraca z interesariuszami

Interesariuszami są wszystkie strony, które są zainteresowane wdrażaniem Programu, mają wpływ na jego realizację, a także odnoszą korzyści z jego wdrażania. Skuteczność realizacji tych działań w dużej mierze zależy od uczestnictwa w procesie realizacji różnych podmiotów, tzw. interesariuszy. Główne grupy interesariuszy to:

- jednostki gminne (interesariusze wewnętrzni): referaty Urzędu Gminy Łubnice, jednostki budżetowe, zakłady budżetowe, zakłady opieki zdrowotnej, samorządowe instytucje kultury, spółki gminne,

- interesariusze zewnętrzni: mieszkańcy gminy, instytucje publiczne, organizacje pozarządowe i in. nie będące jednostkami gminnymi,
- przedsiębiorstwa dostarczające media,
- lokalne instytucje finansowe,
- instytucje oświatowe, kulturalne i zdrowotne,
- lokalni przedsiębiorcy,
- organizacje pozarządowe.

Podstawą do odniesienia sukcesu we wdrażaniu Programu ochrony środowiska jest czynne współdziałanie ze wszystkimi interesariuszami, zbieranie ich opinii i wątpliwości oraz wypracowywanie działań korygujących.

W ramach wdrażania Programu przewidziano działania informacyjne i edukacyjne, w tym m.in. dot. gospodarki odpadami, efektywności energetycznej, wykorzystania OZE skierowane do interesariuszy zewnętrznych (w szczególności mieszkańców).

Z punktu widzenia pełnionej roli w realizacji programu można wyodrębnić cztery grupy podmiotów uczestniczących w nim. Są to:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem,
- podmioty realizujące zadania programu, w tym instytucje finansujące,
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu,
- społeczność gminy jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

8.3 Wdrażanie programu

8.3.1 Finansowanie

Na wdrażanie programu ochrony środowiska mogą być przeznaczone:

- środki własne,
- kredyty i pożyczki udzielane w bankach komercyjnych,
- kredyty i pożyczki o oprocentowaniu preferencyjnym udzielane przez instytucje wspierające rozwój gmin i powiatów,
- obligacje,
- dotacje z funduszy krajowych i zagranicznych.

Podstawowymi źródłami środków zewnętrznych, z których mogą korzystać samorządy dla realizacji programów ochrony środowiska to:

- Budżet Państwa,
- Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (Narodowy, Wojewódzki,),
- Fundusze UE,
- Fundacje i fundusze wspierające ochronę środowiska.

Własne środki samorządu terytorialnego są niezbędne do uzyskania niektórych dotacji.

Fundusze samorządu terytorialnego pochodzą ze środków, takich jak: podatki i opłaty lokalne, udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa. Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – wspierają realizację inwestycji ekologicznych. Przeznaczone są także na: edukację

ekologiczną, opracowania naukowo - badawcze i ekspertyzy dotyczące zagadnień związanych z ochroną środowiska.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej finansuje przedsięwzięcia, które są podejmowane w związku z koniecznością wypełnienia zobowiązań Polski wobec Unii Europejskiej. Fundusz stosuje trzy formy dofinansowania: finansowanie pożyczkowe, dotacyjne i kapitałowe.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dofinansowuje pożyczki z opcją częściowego umorzenia i dotacje na realizację zadań dotyczących: ochrony wód i gospodarki wodnej, ochrony atmosfery, ochrony powierzchni ziemi, przeciwdziałania nadzwyczajnym zagrożeniom. Wysokość dofinansowania może sięgać nawet 50%, dotacja może być wyższa w uzasadnionych przypadkach.

Fundusze Unii Europejskiej - przeznaczone na pomoc w restrukturyzacji i modernizacji gospodarstw najbiedniejszych państw członkowskich. Zasadą współfinansowania jest to, iż część środków finansowych musi pochodzić z budżetu krajowego. W obecnej chwili programy sektorowe i regionalne przygotowują się do podjęcia ustaleń na nowy okres finansowania.

Kredyty preferencyjne i komercyjne udzielane przez Bank Ochrony Środowiska S.A. na inwestycje proekologiczne bez możliwości umorzenia. Kredytobiorca musi posiadać, co najmniej 50% własnych środków na sfinansowanie zadania. Kredyty komercyjne, nie powinny stanowić podstawowego źródła finansowania inwestycji.

Własne środki inwestorów prywatnych – koszty niektórych inwestycji pokrywają z własnych środków podmioty gospodarcze i prywatni inwestorzy.

Inwestycje finansowane przez podmioty gospodarcze mogą być dofinansowane z kredytów komercyjnych i funduszy ochrony środowiska.

8.3.2 Monitoring Programu

Wdrażanie Programu Ochrony Środowiska będzie podlegało regularnej ocenie w zakresie:

- określenia stopnia wykonania zadań/działań,
- określenia stopnia realizacji przyjętych celów,
- oceny rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a ich wykonaniem,
- analizy przyczyn tych rozbieżności.

Osiągnięcie celów wyznaczonych w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Łubnice do 2030 roku” wymaga prowadzenia bieżącego monitoringu przebiegu realizacji programu.

Wójt (poprzez jednostkę koordynującą Program) będzie oceniał, co dwa lata stopień wdrożenia Programu, natomiast na bieżąco będzie kontrolowany postęp w zakresie wykonania zadań zdefiniowanych w programie.

Stały monitoring umożliwi ocenę skuteczności podejmowanych działań oraz wprowadzanie w razie wystąpienia takiej konieczności odpowiednich korekt. Podstawą właściwego systemu oceny realizacji Programu jest dobry system sprawozdawczości, oparty na wskaźnikach (miernikach) stanu środowiska i zmiany presji na środowisko.

Wskaźniki presji wywieranej na środowisko odnoszą się do tych form działalności, które zmniejszają ilość i jakość zasobów środowiska, przy czym możliwe jest rozróżnienie:

- wskaźników presji bezpośredniej, wyrażonej w kategoriach emisji zanieczyszczeń lub konsumpcji zasobów środowiska.

Wskaźniki stanu odnoszą się, do jakości środowiska i jakości jego zasobów; jako takie odnoszą się do ostatecznych celów realizacji Planu i powinny być konstruowane w sposób umożliwiający dokonanie przeglądowej oceny stanu środowiska i zmian dokonujących się w czasie.

Dzięki monitorowaniu realizowanych zadań i powiązaniu ich z określonymi wskaźnikami można śledzić czy założony trend przyjmuje oczekiwane wartości.

W tabeli poniżej wskazano wskaźniki monitorowania aktualizacji POŚ przyjmując, że lista ta nie jest wyczerpująca i będzie sukcesywnie modyfikowana.

Tabela 20. Wskaźniki monitorowania POŚ

Lp.	Wskaźnik	Stan w roku 2022 r.
A. Wskaźniki stanu środowiska i zmiany presji na środowisko		
1.	Stan jakości powietrza	Brak przekroczeń
2.	Stan ogólny wód powierzchniowych JCW	zły
3.	Długość sieci wodociągowej km	63,69
4.	Długość sieci kanalizacyjnej km	56,76
7.	Ilość przyłączy budynków mieszkalnych do sieci wodociągowej szt.	1 164
8.	Ilość przyłączy budynków mieszkalnych do sieci kanalizacyjnej szt.	1 039
9.	Niesegregowane (zmieszane odpady komunalne) Mg	735,54
10.	Odpady komunalne zebrane selektywnie Mg	528,3
12.	Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	40,13 %
15.	% wskaźnik lesistości	10,5 %
16.	Powierzchnia terenów objętych ochroną prawną	
17.	Powierzchnia lasów ha	642,26
18.	Ilość pomników przyrody szt.	1

Źródło: GUS, Raport o stanie Gminy Łubnice za rok 2022

Sprawozdawczość

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska Wójt co 2 lata przedstawia Radzie Gminy raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska. Po przedstawieniu niniejszego raportu Radzie Gminy, należy skierować go do organu wykonawczego powiatu.

8.4 Harmonogram wdrażania POŚ do 2030 roku

Poniżej przedstawiono harmonogram działań monitorujących POŚ oraz najważniejsze działania w ramach zarządzania środowiskiem.

Działania	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Monitoring stanu środowiska	X	X	X	X	X	X	X
Raporty z realizacji programu		X		X		X	

Tabela 21. Najważniejsze działania w ramach zarządzania środowiskiem

Lp.	Zagadnienie	Główne działania w latach 2023-2026	Instytucje uczestniczące
1.	Wdrażanie „Program ochrony środowiska dla Gminy Łubnice do 2030 roku”	<ul style="list-style-type: none"> • Koordynacja wdrażania Programu, • Współpraca z interesariuszami, • Raporty z realizacji Programu (2 x /2025, 2027, 2029). 	Wójt, Inne jednostki wdrażające Program
2.	Edukacja ekologiczna, Komunikacja ze społeczeństwem, System informacji o środowisku.	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój różnorodnych form edukacji ekologicznej, • Realizacja zapisów ustawowych dot. dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie, • Wykorzystanie mediów (prasa, telewizja, internet) w celach informowania społeczeństwa o podejmowanych i planowanych działaniach z zakresu ochrony środowiska, • Wydawanie ulotek i broszur informacyjnych z zakresu ochrony środowiska, • Szersze włączenie organizacji pozarządowych w proces edukacji ekologicznej i komunikacji ze społeczeństwem. 	Wójt, organy gminy, Zarząd województwa, WIOŚ, Organizacje pozarządowe.
3.	Systemy zarządzania środowiskiem	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie i promowanie zakładów / instytucji wdrażających system zarządzania środowiskiem, 	Wójt, Starosta, Wojewoda, Fundusze celowe.
4.	Monitoring stanu środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Zgodnie z wymaganiami ustawowymi. 	WIOŚ, GIOŚ